

**ИЗВЕШТАЈ
ЗА РАБОТАТА НА ФОНДОТ НА ПЕНЗИСКОТО
И ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ НА
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ВО 2023 ГОДИНА**

СОДРЖИНА	стр.
I. ВОВЕД	3
II. СТАТИСТИЧКИ ПОДАТОЦИ	5
1. Број на осигуреници	5
2. Корисници на пензија	8
3. Корисници на најнизок износ на пензија	11
4. Корисници на паричен надоместок за телесно оштетување	12
5. Учество на расходите за пензиско и инвалидско осигурување во бруто домашниот производ	12
III. УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПЕНЗИИТЕ	13
IV. ФИНАНСИСКО РАБОТЕЊЕ НА ФОНДОТ	15
1. Приходи на Фондот	16
2. Расходи на Фондот	22
3. Финансиски резултат	25
4. Акции и удели	26
5. Наплата на заостанатите ненаплатени придонеси	27
V. ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВАТА И СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРУВАЊЕ	28
1. Извештај за остварени права од ПИО во прв степен	28
2. Правна регулатива, следење и примена на правните прописи и постапување по претставки	29
3. Остварување на правата од ПИО по одредбите на ЕУ и меѓународните договори	30
4. Комисија за оцена на работната способност	31
5. Матична евиденција	34
6. Исплата на пензии	35
7. Спроведување на надлежностите од вториот пензиски столб	37
VI. ОРГАНИ НА УПРАВУВАЊЕ НА ФОНДОТ	38
1. Управен одбор	38
2. Директор	40
VII. СТРУЧНА СЛУЖБА НА ФОНДОТ	41
1. Внатрешна ревизија	41
2. Внатрешна контрола	43
3. Буџетска координација	44
4. Буџетска контрола	45
5. Јавни набавки	45
6. Човечки ресурси	47
7. Информирање	50
8. Правни работи	51
9. Стопанисување со имотот на Фондот	54
10. Солидарен фонд	55
11. Контрола на податоците од придонес од ПИО	57
VIII. ИНФОРМАТИЧКИ СИСТЕМ	58
1. Развој на информатичкиот систем	59
2. Апликативен софтвер	59
3. ИТ инфраструктура и поддршка	60
IX. УЧЕСТВО НА ВРАБОТЕНИТЕ ВО ПРОЕКТИ И РАБОТНИ ГРУПИ	61
X. ЗАКЛУЧОК	62

ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТАТА НА ФОНДОТ НА ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ВО 2023 ГОДИНА

I. ВОВЕД

Пензиското и инвалидското осигурување во секоја земја зазема едно од најзначајните места во целокупниот општествен, социјален и политички живот за населението. Економските, социјалните и демографските движења во општеството влијаат на развојот на пензискиот систем на секоја земја, а неговото значење се изразува преку бројот на осигуреници односно вработени лица кои плаќаат придонес за пензиско и инвалидско осигурување, висината на стапката на придонес што се плаќа, бројот на корисниците на пензија во земјата и висината на пензијата, како и учеството на расходите за пензиското и инвалидското осигурување во бруто домашниот производ на земјата.

Извештајот за работа на Фондот на пензиското и инвалидското осигурување на Северна Македонија (во натамошниот текст Фондот на ПИОСМ) за 2023 година содржи поединечни и сеопфатни податоци и образложенија за остварените резултати при спроведувањето на пензиското и инвалидското осигурување во Република Северна Македонија. Годишниот извештај содржи статистички податоци за остварените права од пензиското и инвалидско осигурување, финансиски податоци за работата на Фондот, матичната евиденција, општествениот стандард на корисниците на пензија и друго. Активностите на Фондот имаат големо влијание врз целата повозрасна популација во Републиката, а индиректно и врз членовите на нивните семејства.

Системот пензиско и инвалидско осигурување во Република Северна Македонија од 2006 година функционира како трестолбен систем, и тоа:

- Задолжително пензиско и инвалидско осигурување по основ на меѓугенерациска солидарност - Прв столб,
- Задолжително капитално финансирано пензиско осигурување - Втор столб,
- Доброволно капитално финансирано пензиско осигурување - Трет столб.

Првиот и Вториот столб од пензискиот систем, задолжително ги опфаќа сите вработени по основ на работен однос и вршење на дејност по разни основи, додека Третиот столб е на доброволна основа.

Работењето на Фондот се извршува согласно Законот за пензиското и инвалидското осигурување (Законот за ПИО во понатамошниот текст), Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување, Стаутот на Фондот, Буџетот на Фондот, Програмата и планот за работа на Управниот одбор на Фондот и Стратегискиот план на Фондот.

Во рамките на пензиското и инвалидско осигурување, својата социјална сигурност ја остваруваат 346.225 корисници на права од пензиското и инвалидско осигурување, од кои корисници на пензија се 337.814 лица, а 8.411 лица се корисници на паричен надоместок за телесно оштетување. Учеството на вкупните расходи за пензиското и инвалидско осигурување изнесуваат

99.466,76 милиони денари, односно 11,12% од бруто домашниот производ на државата кој изнесува 894.727,00 милиони денари. Учеството, пак, на исплатените пензии за 337.814 корисници на пензија изнесува 8,71% од бруто домашниот производ.

Органи на управување на Фондот се Управниот одбор и Директорот на Фондот. Според член 156 став 2 од Законот за ПИО, Управниот одбор на Фондот брои седум члена именувани од Владата со мандат од четири години. Од овој број, два члена се по предлог на Владата на Република Северна Македонија и пет членови се именувани на предлог од: Министерството за труд и социјална политика, Министерството за финансии, Репрезентативниот синдикат член на Економско-социјалниот совет, Репрезентативното здружение на работодавачите член на Економско-социјалниот совет и Сојузот на здруженијата на пензионерите на Македонија.

Од 2012 година, согласно членот 120 од Законот за ПИО, стапката на придонес која се распределува за Вториот пензиски столб изнесува 6% од основницата за плаќање на придонесот утврдена со закон, а за Првиот столб се распределуваат 12,8%.

На крајот од 2023 година, бројот на осигурениците изнесуваше 573.372, бројот на корисниците на пензија, вклучително и на минималните земјоделски и на воените корисници, изнесуваше 337.814 лица, според тоа соодносот беше 1,70 осигуреници на 1 пензионер.

Во 2023 година, Фондот на ПИОСМ оствари вкупни приходи во износ од 96.352,72 милиони денари и вкупни расходи во износ од 99.466,76 милиони денари.

Првото усогласување на пензиите во 2023 година беше на 1 -ви март 2023 година, кога тие се усогласија за 8,4%, а на 1-ви септември 2023 година тие се усогласија втор пат, и тоа за 5,3%. По извршените усогласувања просечната пензија од работничко право во декември 2023 година изнесуваше 20.176 денари и е повисока за 13,93% во однос на 2022 година, кога изнесуваше 17.709 денари. Заедно со минималните земјоделски и воени пензии, просечната пензија во 2023 година изнесуваше 20.195 денари и е зголемена за 13,92% во однос на 2022 година, кога изнесуваше 17.727 денари.

Во декември 2023 година се исплатуваа пензии на вкупно 337.814 корисници на пензија вклучително и со воените и минималните земјоделски пензии. Просечните месечни нето расходи за пензии изнесуваа 6.497,11 милиони денари и заедно со придонесот за здравствено осигурување во износ од 722,03 милиони денари, просечниот бруто износ на расходи за пензии изнесуваше 7.219,14 милион денари.

II. СТАТИСТИЧКИ ПОДАТОЦИ

1. Број на осигуреници

Врз основа на податоците од матичната евиденција на Фондот на ПИОСМ со состојба декември 2023 година, евидентирани се 86.124 обврзници и 573.372 осигуреници со задолжително пензиско и инвалидско осигурување.

Табела бр. 1: Број на осигуреници и обврзници во декември 2023 година:

Реден број	Филијали	Обврзници	Осигуреници
1	Берово	951	3.500
2	Битола	4.529	35.072
3	Валандово	558	2.369
4	Велес	2.478	14.143
5	Виница	627	4.546
6	Гевгелија	1.805	11.272
7	Гостивар	3.834	14.170
8	Дебар	737	3.053
9	Делчево	858	5.685
10	Демир Хисар	465	1.886
11	Кавадарци	2.415	16.648
12	Кичево	1.562	9.673
13	Кочани	1.860	12.498
14	Кратово	228	1.323

Реден број	Филијали	Обврзници	Осигуреници
15	Крива Паланка	753	3.846
16	Крушево	556	1.400
17	Куманово	3.762	23.024
18	Македонски Брод	217	1.447
19	Неготино	1.289	5.460
20	Охрид	2.767	17.618
21	Прилеп	5.476	23.787
22	Пробиштип	483	3.481
23	Радовиш	1.573	5.446
24	Ресен	898	3.179
25	Свети Николе	946	3.968
26	Струга	2.676	12.741
27	Струмица	5.495	22.114
28	Тетово	6.805	32.020
29	Штип	2.054	19.292
30	Скопје	27.467	258.711
Вкупно		86.124	573.372

Табела бр.2: Број на корисници на пензија, број на осигуреници и сооднос

Година	Број на вработени	Број на корисници на пензија (без воени и земјоделски корисници)	Број на корисници на пензија на 1000 вработени	Број на вработени на 1 корисник на пензија
2007	424.338	272.386	693	1,6
2008	451.491	273.281	654	1,7
2009	475.780	273.977	576	1,7
2010	466.280	273.751	587	1,7
2011	489.608	277.441	567	1,8
2012	507.061	282.334	557	1,8
2013	526.909	289.114	549	1,8
2014	536.191	293.860	548	1,8
2015	558.821	299.640	536	1,86
2016	570.168	305.766	536	1,86
2017	575.574	310.744	540	1,85
2018	578.023	315.780	546	1,83
2019	581.405	322.704	555	1,80
2020	571.863	325.125	569	1,76
2021	572.303	328.570	574	1,74
2022	572.327	334.816	585	1,71
2023	573.372	336.977	588	1,70

Од вкупниот број на осигуреници во 2023 година, 124.051 осигуреници се мажи, а 114.844 се жени на возраст од 35 до 50 години. На возраст од 50 до 62 години бројот на осигуреници - мажи изнесува 90.885, а на жени изнесува 64.889. Останатите осигуреници се од другите возрастни категории.

Старосната структура на осигурениците во декември 2023 година е дадена во следниот графикон:

2. Корисници на пензија

Бројот на корисниците на пензија од работничко осигурување, воени и земјоделски пензии со состојба на 31.12.2023 година е прикажан во следнава табела:

Табела бр.3: Број на корисници на пензија во декември 2022 и 2023 година

Вид на пензија	Корисници на пензија 31.12.2022	Корисници на пензија 31.12.2023	Зголемување/намалување	Индекс 2023/2022

Старосна	231.066	235.957	4.891	102.1
Инвалидска	28.485	26.814	-1.671	94.1
Семејна	75.265	74.206	-1.059	98.6
Вкупно	334.816	336.977	2.161	100.6
Воени	867	790	-77	91.1
Земјоделски	60	47	-13	78.3
Вкупно пензии:	335.743	337.814	2.071	100.6

Освен редовните, воените и земјоделски пензии, Фондот исплаќа и надоместок за телесно оштетување за 8.411 корисници, од кои 1.910 се корисници на надоместок за телесно оштетување, како единствено право од пензиското и инвалидско осигурување.

Бројот на корисниците на пензија во 2023 година, заедно со минималните земјоделски и воени пензии, во однос на 2022 година е поголем за 2.071 корисник, или за 0,6%. Бројот на корисници на минимални земјоделски и воени пензии и во иднина ќе се намалува со природниот одлив, затоа што затекнатите корисници правото го оствариле според законски прописи кои веќе не се во примена.

Структурата на корисниците на пензија по видови на пензија е следна

Табела бр.4: Стапка на движење на корисниците на пензија од 2007-2023 година според видот на пензија

Период	Нови корисници на старосна пензија	Нови корисници на инвалидска пензија	Нови корисници на семејна пензија	Вкупно
2007-2006	2,2	-2,7	1,1	1,0
2008-2007	-0,3	1,1	1,0	0,3
2009-2008	0,3	-1,3	1,2	0,3

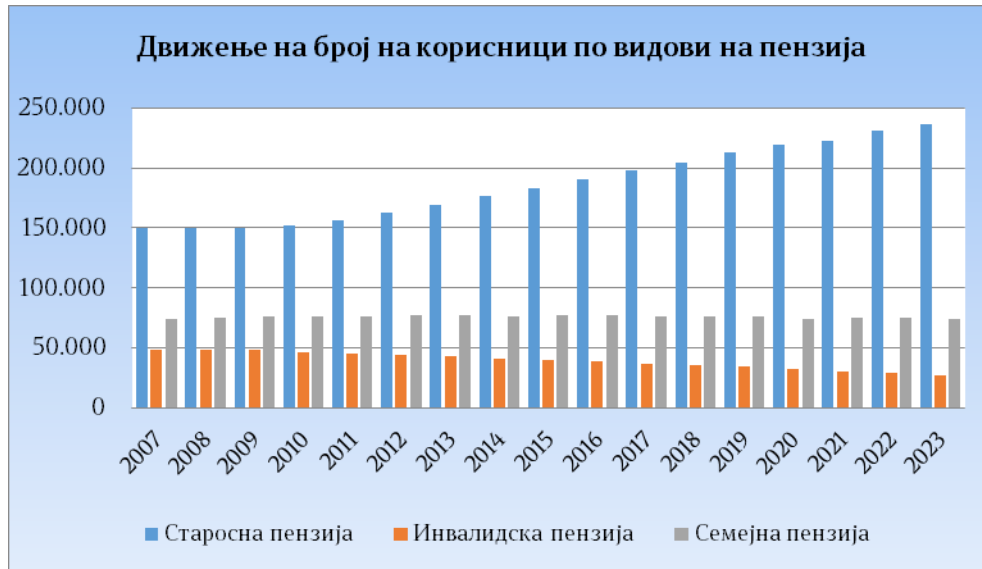
2010-2009	1,2	-3,8	-0,3	-0,1
2011-2010	2,7	1,9	1,0	1,3
2012-2011	3,9	-2,8	0,1	1,8
2013-2012	4,5	-2,1	0,5	2,4
2014-2013	4,0	-3,5	-0,7	1,6
2015-2014	3,9	-3,5	0,5	2,0
2016-2015	4,2	-3,7	-0,1	2,0
2017-2016	3,5	-3,6	-0,5	1,6
2018-2017	3,6	-3,6	-0,9	1,6
2019-2018	4,2	-4,0	-0,2	2,2
2020-2019	2,8	-6,0	-1,9	0,8
2021-2020	1,5	-6,7	1,7	0,7
2022-2021	4,0	-5,1	-0,2	2,2
2023-2022	2,1	-5,9	-1,4	0,6

Табела бр.5: Движење на бројот на корисниците на пензија од работничко осигурување, по години:

Година	Старосна пензија	Инвалидска пензија	Семејна пензија	Вкупно
2007	150.075	48.364	74.257	272.696
2008	149.682	48.562	75.037	273.281
2009	150.092	47.947	75.937	273.976
2010	151.894	46.118	75.739	273.715
2011	156.016	44.895	76.530	277.441
2012	162.086	43.648	76.600	282.334
2013	169.362	42.741	77.011	289.114
2014	176.157	41.245	76.458	293.860
2015	182.954	39.814	76.872	299.640
2016	190.633	38.343	76.790	305.766
2017	197.383	36.970	76.391	310.744
2018	204.455	35.645	75.680	315.780
2019	212.941	34.217	75.546	322.704
2020	218.815	32.169	74.141	325.125
2021	222.123	30.000	75.412	327.535
2022	231.066	28.485	75.265	334.816

Година	Старосна пензија	Инвалидска пензија	Семејна пензија	Вкупно
2023	235.957	26.814	74.206	336.977

3. Корисници на најнизок износ на пензија

Табела бр.6: Број и висина на пензијата на корисниците на најнизок износ на пензија

	Број на корисници	Износ на пензија (денари)
Остварено право до 31.12.1996 год.		
Прва група	951	16.058,00
Втора група	2.011	15.739,00
Трета група	5.366	15.331,00
Вкупно група	8.328	
Остварено право од 01.01.1997 год.		
Прва група	310	13.982,00
Втора група	713	13.255,00
Трета група	2.568	12.528,00
Вкупно група	3.591	
Остварено право од 01.01.2002 год.		
Прва група	6.632	14.680,00
Втора група	18.819	13.918,00
Трета група	49.054	13.155,00
Вкупно група	74.505	

Вкупен бр.корисници во сите групи	86.424	
--	---------------	--

Најнискиот износ на пензија се определува независно од висината на пензијата определена врз основа на должината на пензискиот стаж и остварените плати. Со тоа, се гарантира износ на пензија кој е повисок од износот определен од должината на пензискиот стаж и остварените плати на осигуреникот. Институтот најнизок износ на пензија, се заснова на принципот на социјална праведност и неговата висина зависи од должината на работниот придонес изразена преку должината на пензискиот стаж и ако истата е пониска, на корисникот му се исплатува до најниската пензија.

4. Корисници на паричен надоместок за телесно оштетување

Корисници на паричен надоместок за телесно оштетување се осигуреници кај кои настанало губење, посуштествено оштетување, или позначителна онеспособеност на работната способност на одделни органи или делови од телото, што ја отежнува нормалната активност на организмот и бара поголем напор во остварувањето на животните потреби, без оглед на тоа дали причинува или не причинува инвалидност.

Право на паричен надоместок за телесно оштетување осигуреникот стекнува независно од тоа дали се стекнал и користи некое друго право од пензиското и инвалидско осигурување.

Бројот на корисниците кои примаат паричен надоместок за телесно оштетување во 2023 година изнесуваше 8.411 лица, од кои 1.910 лица на единствено право и 6.501 корисник со право на пензија. Бројот на корисниците на телесно оштетување во 2023 во однос на 2022 година е намален за 119 лица, или за 1,1%.

5. Учество на расходите за пензиско и инвалидско осигурување во бруто домашниот производ

Учеството на расходите за пензиско и инвалидско осигурување, бруто домашниот производ и нивниот сооднос е дадено во следната табела:

Табела бр. 7: Расходи за ПИО, БДП и учество на расходите во БДП

Година	Вкупни расходи за ПИО	БДП	Учество на расходите за ПИО во БДП
	во милиони денари		
2007	32.770	333.845	9,8
2008	38.733	405.014	9,6
2009	41.393	396.496	10,4
2010	42.507	425.628	10,0
2011	44.306	455.387	9,7
2012	46.227	476.072	9,7

2013	50.854	474.196	10,7
2014	54.017	518.380	10,4
2015	56.789	552.286	10,3
2016	61.488	579.646	10,6
2017	65.149	630.859	10,3
2018	68.544	660.308	10,4
2019	73.122	697.431	10,5
2020	77.213	664.010	11,6
2021	80.147	723.239	11,1
2022	87.607	831.733	10,5
2023	99.466	894.727	11,1

Учеството на расходите за пензиско и инвалидско осигурување во 2023 година во однос на БДП изнесува 11,1%. Учеството на расходите за пензии во 2023 година изнесува 8,7% во однос на БДП во 2023 година.

III. УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПЕНЗИИТЕ

Согласно членот 37 од Законот за ПИО пензиите остварени до 28.02.2023 година од 1-ви март 2023 година се усогласија за 8,4%, а пензиите остварени до 31.08.2023 година од 1-ви септември 2023 година се усогласија за 5,3% или вкупно во 2023 година пензиите се усогласија за 13,7%.

Табела бр. 8: Извршено усогласување на пензиите од 2007-2023 година:

Година	Усогласување на пензиите на 1-ви јануари	Усогласување на пензиите на 1-ви јули	Вкупно усогласување
2007	0.64%	1.04%	1.69%
2008	13.00%	7.65%	21.66%
2009	3.50%	2.02%	5.59%
2010	0.30%	1.10%	1.40%
2011	0.75%	2.10%	2.87%
2012	0.31%	1.40%	1.71%
2013*	1.15%	0.75%	+5% допол. Вкуп. 7%
2014	5% од февруари	0.00%	5.00%
2015	0.00%	5% од септември	5.00%
2016	0.00%	5% од ноември	5.00%
2017	0.82%	0.76%	1.59%
2018	1.69%	1.80%	3.52%
2019	0.70%	0.40%	1.10%
2020	5% (722 денари)	0.60%	722 + 0,60%
2021	1.20%	1.20%	2.40%

2022	2.90%	6,8% (од 1 ви септември 2022 год.)	9.70%
Година	Усогласување на пензиите на 1-ви март	Усогласување на пензиите на 1-ви септември	Вкупно усогласување
2023	8.40%	5.30%	13.70%

*Редовно и дополнително усогласување

Со извршените усогласувања на пензиите, просечната пензија во декември 2023 година изнесуваше 20.195,00 денари и беше повисока за 13,9% во однос на просечната пензија во 2022 година која изнесуваше 17.727,00 денари. Зголемувањето е резултат на извршеното редовно усогласување на пензиите во 2023 година, како и на висината на пензиите на новите корисници на пензија.

Табела бр.9: Просечните пензии по видови, во декември 2022 и декември 2023 година изнесуваат, и тоа:

Вид на пензија	2022	2023	Индекс
	во денари		
Старосна пензија	19,131	21,774	113.8
Инвалидска пензија	15,846	17,914	113.1
Семејна пензија	14,028	15,914	113.4
ВКУПНО	17,709	20,176	113.9
Земјоделска пензија	9,092	10,419	114.6
Воена пензија	25,115	28,575	113.8
ВКУПНО	17,727	20,195	113.9

Просечната исплатена пензија во декември 2023 година изнесуваше 20.195 денари, односно 50,49% од просечната плата во државата исплатена во декември 2023 година која изнесуваше 39.988 денари.

IV. ФИНАНСИСКО РАБОТЕЊЕ НА ФОНДОТ

Со Буџетот на Фондот на ПИОСМ за 2023 година, планирано беше финансиското работење на Фондот да се оствари со избалансирани приходи и расходи. Основ за баланс меѓу приходите и расходите беа макроекономските индикатори добиени од Министерството за финансии за пораст на приходите од придонесите за 9,9%, односно 6,3% од предвидениот пораст на платите и 3,6% од порастот на вработеноста, стапката на придонес од плата за пензиско и инвалидско осигурување од 18,8%, како и обезбедените средства од Буџетот на државата за редовните обврски, за транзиционите трошоци и за покривањето на дефицитот на Фондот. Порастот на платите, на вработеноста и износот на стапката на придонес од плата за ПИО се најзначаен фактор по кој се

пресметува и плаќа придонесот за пензиско и инвалидско осигурување и значајно влијаат за износот на остварените изворни приходи на Фондот.

Во делот на расходите беше проектирана редовна исплата на пензиите, законско усогласување на пензиите од март и од септември 2023 година и предвидениот пораст на бројот на корисниците на пензија од 1,60% на годишно ниво.

На финансиската состојба на Фондот влијае стапката на придонес за пензиско и инвалидско осигурување, која во 2023 година изнесуваше 18,8%, како и преземените активности на Фондот за наплата на заостанатите неплатени придонеси за периодот до 31.12.2008 година, при што се наплатени средства во износ од 75,27 милиони денари.

Со средствата остварени од придонесите, како и со дозначените средства од Буџетот на државата, од приходите од акцизи и од другите неданочни приходи, Фондот во 2023 година оствари вкупни приходи во износ од 96.352,72 милиони денари. Со овие и со пренесените средства од 2022 година во износ од 3.803,28 милиони денари, Фондот оствари вкупни приходи во износ од 100.156,01 милион денари.

Фондот и во 2023 година редовно вршеше исплата на пензиите во првата недела од месецот за изминатиот месец, при што ги користеше трансферните средства од Буџетот на државата. Дополнително, а со цел за исплата на пензиите за месец октомври и ноември 2023 година, Фондот покрај редовните трансферни средства за 2023 година, користеше и буџетска позајмица.

Вкупните остварени приходи на Фондот во 2023 година во однос на планираните средства со Ребалансот на Буџетот на Фондот изнесуваат 95,22%, а во однос на 2022 година се повисоки за 13,19%, а вкупните расходи се на ниво на планираните средства со Ребалансот на Буџетот, или 98,30%, а во однос на 2022 година се повисоки за 13,54%.

1. Приходи на Фондот

Вкупните приходи на Фондот остварени во 2023 година се во износ од 96.352,72 милиони денари и се од следните извори на финансирање:

- **Изворни приходи** (придонес од плата, придонес за бенефициран стаж, придонес од физички лица кои самостојно вршат дејност и вработени кај нив, како и од индивидуални земјоделци и придонес од паричен надоместок поради невработеност од Агенцијата за вработување), се остварени средства во износ од 63.340,97 милиони денари, или 65,74% од вкупните приходи,

- **Средствата од Буџетот на Републиката** се остварени во износ од 31.378,76 милиони денари, или 32,57% од вкупните приходи,

- **Акцизи**, се остварени средства од 1.492,03 милиони денари, или 1,55% од вкупните приходи,

- **Дивиденда**, се остварени средства во износ од 9,72 милиони денари, кои во однос на вкупните приходи изнесуваат 0,01%,

- **Други приходи**, се остварени 131,24 милиони денари, или 0,14% од вкупните приходи.

Придонесот од плата за 2023 година се плаќа по стапка од 18,8% на бруто платата и е основен и најголем извор за финансирање на Фондот. Сите уплатени средства од придонесите од плата Фондот ги распределува меѓу Првиот и Вториот пензиски столб, согласно новиот Закон за пензиското и инвалидското осигурување од 08.08.2012 година, со кој е утврден на фиксна стапка за Вториот столб од 6%, а за Првиот столб од 12,8%, како разлика помеѓу стапката на вкупниот придонес и стапката на придонес за втор столб.

Во 2023 година од придонес од плата, остварени се средства во износ од 61.205,73 милиони денари и истите се во рамките на планираните со Буџетот на Фондот, а во споредба со 2022 година се повисоки за 15,49%, или за 8.210,80 милион денари. Учеството на придонесот од плата во вкупните приходи изнесува 63,52%. Поради зголемената активност на Одделението за наплата на придонеси, во 2023 година се наплатени вкупно 75,27 милиони денари заостанати придонеси и камати по основ на задоцнети плаќања на придонесите за ПИО до 2008 година.

Придонесот од плата по месеци во 2023 и во 2022 година се движи според следната динамика:

Табела бр.10: Придонес од плата по месеци

Месеци	Наплатени придонеси		Индекс 2023/2022	Разлика
	2023	2022		
Јануари	4.556,42	3.244,75	140,42	1.311,67
Февруари	4.655,95	4.100,82	113,54	555,13
Март	5.068,78	4.901,12	103,42	167,66
Април	4.903,72	4.722,57	103,84	181,15
Мај	4.764,44	3.899,91	122,17	864,53
Јуни	5.433,22	4.229,22	128,47	1204,00
Јули	4.871,33	4.320,60	112,75	550,73
Август	4.930,63	4.583,27	107,58	347,36
Септември	5.117,02	4.639,15	110,30	477,87
Октомври	5.195,27	4.137,93	125,55	1057,34
Ноември	5.334,89	4.336,13	123,03	998,76
Декември	6.374,06	5.879,46	108,41	494,60
Вкупно	61.205,73	52.994,93	115,49	8.210,80

Од табелата се гледа дека придонесот од плата во 2023 во однос на 2022 година, е повисок за 15,49%, а по месеци поголемо остварување има во јуни, октомври, ноември и декември.

Приходите од придонесот од доход¹ (601,86 милиони денари) заедно со **приходите од физичките лица што вршат дејност и вработените кај нив** (1.347,08 милиони денари) и од

¹ Придонес од добивка за пензиско и инвалидско осигурување за стаж на осигурување што се смета со зголемено траење

индивидуалните земјоделци (180,48 милиони денари), се остварени во вкупен износ од 2.129,42 милиони денари и нивното учество во вкупните приходи изнесува 2,21%.

Приходите од Агенцијата за вработување се дозначуваат за невработени лица кои примаат паричен надоместок. Во 2023 година, по овој основ, се дозначени средства од 5,82 милиони денари, а во споредба со 2022 година (4,06 милиони денари) се повисоки за 1,76 милиони денари или за 43,35%, додека учеството во вкупните приходи на Фондот е само 0,01%. Овие средства се намалуваат поради намалувањето на бројот на лицата за кои се плаќа придонес, поради измената на законските прописи и се плаќа придонес само за лицата кои се под 15 години пензиски стаж.

Приходите од акцизите се остварени во износ од 1.492,03 милион денари и истите во вкупните приходи учествуваат со 1,55%. Овие приходи се пресметуваат по стапка од 9,18% од акцизата на нафтените деривати. Во споредба со 2022 година, приходите од акцизите се повисоки за 3,26%.

Трансферните средства од Буџетот на Републиката се остварени во износ од 31.387,76 милиони денари и истите во однос на планираните средства со Буџетот на Фондот изнесуваат 89,53%, а во споредба со остварените приходи во 2022 год. (28.587,93 милиони денари) се повисоки за 9,79%. Дозначените средства се однесуваат, и тоа:

- 1.500,00 милиони денари за законски обврски (за корисници на минимални земјоделски пензии, воени пензии, борци пред и по 9.9.1943 година, корисници на товар на Републиката, учители, корисници во КПД, како и за исплата на разлики по основ на усогласувањето од 8% за изминат период согласно пресудата на Врховниот суд на РСМ),
- 12.400,00 милиони денари за транзициони трошоци,
- 16.515,50 милиони денари за покривање на тековен дефицит,
- 522,92 милиони денари трансфер од Министерството за одбрана, а се однесуваат за исплата на пензии остварени според Законот за служба во АРМ.

Во трансферните средства влегуваат и 440,34 милиони денари за финансиска поддршка на корисниците на пензија согласно Законот за финансиска поддршка на социјално ранливи категории на граѓани.

Учеството на приходите од Буџетот на Републиката во вкупните приходи на Фондот изнесува 32,57%, а учеството на тековниот дефицит во вкупниот трансфер од Буџетот на државата изнесува 52,63%. Средствата од Буџетот на Републиката е втор по големина приход и претставува значајна ставка во финансирањето на пензиското и инвалидско осигурување. Приходите од Буџетот на Републиката редовно се дозначуваа, по претходно доставени месечни пресметки од страна на Фондот.

По основ на сопственост на акции и удели, во 2023 година се остварени приходи во износ од 9,96 милиони денари, и тоа:

- од дивиденда се остварени средства во износ од 9,72 милиони денари.

- од продажба на акции и удели во 2023 година не се остварени приходи, а од сопственост на акции и удели во друштва кои се во стечај, од стечајната маса е остварен прилив од 0,24 милиони денари.

- од другите приходи остварени се средства во износ од 131,00 милион денари и истите се помали за 83,63% од планираните средства со Буџетот за 2023 година, а во однос на 2022 година се помали за 4,28%. Другите приходи се однесуваат, и тоа: 15,38 милион денари од приходи од закупнина, 16,40 милиони денари од надомест и отштета, 6,99 милиони денари од вратени пензии од странство, 58,01 милион денари од приходи остварени од минат период, 0,73 милиони денари од вратени девизи од пензии во странство, 0,18 милиони денари вратени средства од Солидарен фонд, 20,04 милиони денари од камати по основ на ненавремени плаќања на придонес од ПИО и 0,34 милиони денари од останати приходи.

Во рамките на другите приходи вклучени се и 12,93 милиони денари за надомест од приватните пензиски друштва за извршените трансфери на придонеси, распределбата на членови во пензиските фондови и други функции во вториот столб на пензискиот систем од страна на Фондот.

Структурата на приходи е следна:

Според структурата на приходите, во вкупните приходи најголемо е учеството на придонесот на плата од 63,52%, од Буџетот на Републиката со учество од 32,57%, или по двата основа 96,09%, додека од сите останати приходи остварените средства учествуваат со 3,91% во вкупните приходи.

Табела бр.11: Остварени и планирани приходи на Фондот во 2023 година:

Ред. Број	Вид на приход	Буџет за 2023 год.со прераспределби	Остварено I-XII 2022	Остварено I-XII 2023	Индекс 4:2	Индекс 4:3
0	1	2	3	4	5	6
1	Придонес од плата	61.734,50	52.994,93	61.205,73	99,14	115,49
2	Придонес од доход	670,00	573,96	601,86	89,83	104,86
3	Приватен сектор	1.232,00	1.205,15	1.347,08	109,34	111,78
4	Индивидуални земјоделци	181,00	165,32	180,48	99,71	109,17
5	Приходи од Агенцијата за вработување	2,00	4,06	5,82	291,00	143,35
	Вкупно придонеси	63.819,50	54.943,42	63.340,97	99,25	115,28
6	Приходи од акцизи	1.500,00	1.444,91	1.492,03	99,47	103,26
7	Трансфер од Буџет на Републиката	35.049,34	28.587,93	31.378,76	89,53	109,76
8	Други приходи	800,00	136,86	131,00	16,38	95,72
9	Приходи од дивиденда	10,00	12,11	9,72	97,20	80,26
10	Приходи од продажба или од сопственост на хартии од вредност	10,00	0,00	0,24	2,40	0,00
	Вкупни приходи	101.188,84	85.125,23	96.352,72	95,22	113,19

Изворните приходи во 2023 во однос на 2010 година, се зголемени за 142,31%, а средствата од Буџетот на Републиката за 120,69%. Приходите од Агенцијата за вработување драстично се намалени од 2009 година, поради измена на законските прописи во однос на стекнување на правото, како и во однос на основиците и процентот на пресметките за остварување. Во следната табела е прикажано движењето на приходите по години.

Табела бр. 12: Движење на приходите по години во милиони денари

Година	Изворни приходи	Агенција за вработување	Буџет	Акцизи	Други приходи	Дивиденда	Продажба на акции или друг приход од сопственост на акции	Вкупно
--------	-----------------	-------------------------	-------	--------	---------------	-----------	---	--------

Година	Изворни приходи	Агенција за вработување	Буџет	Акцизи	Други приходи	Дивиденда	Продажба на акции или друг приход од сопственост на акции	Вкупно
2010	26.137,49	163,9	14.218,12	787,57	112,17	10	40,78	41.470,03
2011	26.890,36	122,19	15.704,97	813,77	122,23	7,22	276,35	43.937,09
2012	27.659,80	84,25	17.503,34	851,03	149,65	3,44	119,12	46.370,63
2013	28.655,98	50,76	21.060,83	870,16	142,69	2,25	287,56	51.070,23
2014	29.876,77	30,87	22.677,71	892,39	290,74	0,66	11,54	53.780,68
2015	32.214,98	21,22	23.860,89	1016,11	125,7	0,09	15,52	57.254,51
2016	33.819,77	14,22	26.599,48	1120,71	109,79	0,21	20,78	61.684,96
2017	35.606,13	7,77	28.457,04	1.154,21	91,79	3,04	0,00	65.319,98
2018	37.982,50	7,9	29.391,94	1346,96	102,76	3,55	16,86	68.852,47
2019	41.921,18	5,92	28.098,22	1.378,61	4.472,58	8,48	30,54	75.915,53
2020	46.337,34	4,52	29.852,40	1334,88	142,81	10,69	0,00	77.682,64
2021	49.285,79	3,56	30.580,30	1.462,14	151,97	11,67	12,84	81.508,27
2022	54.939,36	4,06	28.587,93	1444,91	136,86	12,11	0,00	85.125,23
2023	63.335,15	5,82	31.378,76	1.492,03	131,00	9,72	0,24	96.352,72

2. Расходи на Фондот

Со Буџетот на Фондот за 2023 година, расходите беа проектирани согласно макроекономските индикатори и беше проектирана редовна исплата на пензиите и усогласување на истите од 1-ви март и 1-ви септември 2023 година, како и пораст на бројот на корисниците на пензија од 1,60% на годишно ниво.

Вкупните расходи на Фондот во 2023 година изнесуваат 99.466,76 милиони денари и се извршени во рамките на планираните средства со Буџетот на Фондот, односно 98,30%, а се повисоки за 13,54% во однос на извршените расходи во 2022 година. Расходите на Фондот се однесуваат на:

- **Расходите за исплата на пензиите** изнесуваат 77.965,32 милиони денари (77.691,88 милиони денари за редовни пензии, 267,00 милиони денари за воени пензии и 6,44 милион денари за земјоделски пензии), или 78,38% од вкупните расходи.

- **Придонесот за здравствено осигурување** за корисниците на пензија изнесува 8.664,41 милион денари, односно 13% на износот на пресметаната пензија и истиот во вкупните расходи учествува со 8,71%. Расходите за исплатените пензии заедно со придонесот за здравствено осигурување изнесува 86.629,73 милиони денари и истите во вкупните расходи учествуваат со 87,09%.

- **Расходите за исплата на надоместоците од инвалидско осигурување, интернатското сместување на деца инвалиди и телесното оштетување** изнесуваат 100,60 милиони денари, или 0,10% од вкупните расходи. Надоместоците од инвалидското осигурување изнесуваат 2,57 милион

денари и истите во споредба со 2022 година се пониски.² Надоместокот за телесно оштетување изнесува 98,02 милиони денари и е повисок во однос на 2022 година, а за интернатско сместување е 0,01 милион денари, односно помалку во однос на претходната година.

- **Трансферот на средствата за приватни пензиски фондови** во 2023 година изнесува 12.172,58 милиони денари и истите во вкупните расходи учествуваат со 12,24%. Овие расходи во однос на планираните средства со Буџетот на Фондот се извршени во процент од 98,17%, а во споредба со 2022 година се повисоки за 12,45%.

Бројот на активни осигуреници - членови на Вториот пензиски столб заклучно со декември 2023 година, за кои што Фондот врши распределба на средства по основ на Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, е вкупно 395.096 осигуреници – активни членови. Овие средства се надоместуваат преку трансфер од Буџетот на Републиката.

- **Платите на вработените во Стручната служба** на Фондот во 2023 година изнесуваа 308,61 милион денари, или 0,31% во однос на вкупните расходи. Извршените расходи за платите на вработените се во рамките на планираните средства. Бројот на вработените со состојба декември 2023 година, изнесува 519 лица.

- **Другите расходи** во 2023 година се извршени во износ од 203,14 милиони денари, или 0,20% во однос на вкупните расходи. Овие трошоци во однос на планираните се извршени со 96,93% и во споредба со извршените од 2022 година, се пониски за 3,54%.

- **Капиталните трошоци** се извршени во износ од 23,10 милиони денари, кои во споредба со планираните средства за оваа намена во износ од 23,41 милион денари, претставуваат извршување од 98,67%. Во 2023 година, средствата се потрошени за набавка на софтверска, информатичка и канцелариска опрема.

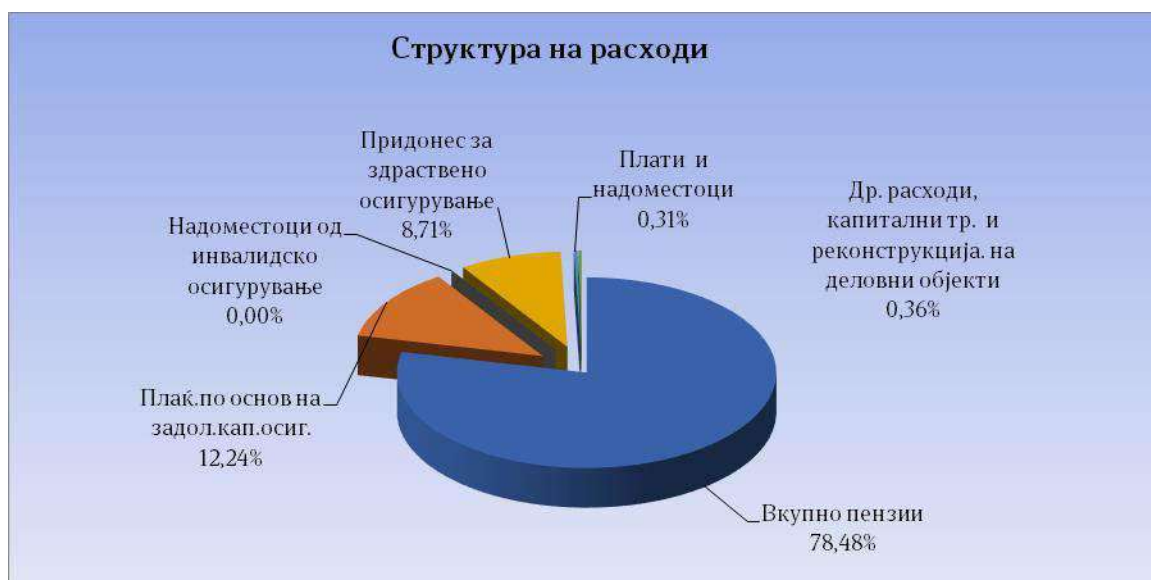
- **Трошоците за реконструкција на деловните објекти** се извршени во износ од 29,00 милиони денари, и тоа, за реконструкција на објектите во Куманово и Охрид во износ од 14,59 милиони денари, во домовите за живеење на корисниците на пензија во Автокоманда и Чаир во износ од 13,69 милион денари, како и 0,72 милиони денари за технички надзор на градежни работи.

- **Набавка на моторни возила** по предлог од Владата не е извршена.

---

² По основ на стекнато право врз основа на Законот за основните права од пензиското и инвалидското осигурување (Службен лист на СФРЈ 35/72, 18/76 и 58/76)

Структурата на расходи е следна:

Табела бр.13: Вкупните расходи на Фондот се дадени во следната табела:

Вид на расход	Буџет за 2023 год.	Остварено I- XII 2022	Остварено I- XII 2023	Индекс 4:2	Индекс 4:3
1	2	3	4	5	6
Вкупно пензии	78.257,67	67.655,72	78.063,34	99,75	115,38
Плаќ.по основ на задол.кап.осиг.	12.400,00	10.825,13	12.172,58	98,17	112,45
Надоместоци од инвалидско осигурување	7,00	2,81	2,58	36,86	91,81
Придонес за здравствено осигурување	9.950,00	8.607,55	8.664,41	87,08	100,66
Плати и надоместоци	312,00	258,34	308,61	98,91	119,46
Други расходи, капитални трошоци и реконструкција на деловни објекти	262,17	257,82	255,24	97,36	99,00
Вкупни расходи	101.188,84	87.607,37	99.466,76	98,30	113,54

Табела14: Движење на расходите по години

Година	Пензии	Надоместоци од инвалидско осигурување	Придонес од здравство	Стручна служба	Други капитални расходи	Транзициони трошоци	Вкупно
2010	34.437,32	103,52	4.338,25	251,55	203,89	3.172,93	42.507,46
2011	35.751,31	101,65	4.524,32	273,81	172,07	3.482,61	44.305,77
2012	37.292,59	100,65	4.798,32	257,28	177,93	3.599,49	46.226,76
2013	40.812,95	100,57	5.359,18	247,34	193,43	4.141,29	50.854,76
2014	43.931,60	97,45	5.421,47	241,31	187,30	4.138,32	54.017,45
2015	45.569,34	94,71	5.954,22	248,63	202,47	4.719,99	56.789,36
2016	48.248,22	91,83	6.335,80	249,17	189,49	6.373,96	61.488,47
2017	51.820,97	90,22	6.571,29	241,88	171,45	6.253,13	65.148,94

Година	Пензии	Надоместоци од инвалидско осигурување	Придонес од здравство	Стручна служба	Други капитални расходи	Транзициони трошоци	Вкупно
2018	54.227,72	90,68	6.827,33	232,19	158,47	7.007,81	68.544,20
2019	56.318,10	91,33	7.437,42	228,82	185,19	8.861,58	73.122,44
2020	60.212,53	89,53	7.881,72	257,52	159,77	8.612,15	77.213,22
2021	62.289,61	86,38	8068,37	261,76	207,81	9.233,14	80.147,07
2022	67.569,30	89,23	8.607,55	258,34	257,82	10.825,13	87.607,37
2023	77.965,31	100,6	8664,41	308,61	255,25	12.172,58	99.466,76

Во периодот од 2010 до 2023 година, се зголемуваа расходите како резултат на зголемувањето на бројот на корисниците на пензија и на усогласувањето на пензиите.

Расходите за исплата на пензиите во 2023 година, изнесуваа 77.965,31 милион денари и во споредба со 2010 година се зголемени за 126,40%, расходите за плати на вработените се зголемени за 22,68%, а и другите расходи бележат зголемување, додека вкупните расходи во споредба со 2010 година се зголемени за 25,19%. Од 2006 година, согласно Законот за задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, во Фондот започнаа да се реализираат расходи по основ на пренесување средства во приватните пензиски фондови за придонесот за пензиско и инвалидско осигурување за членовите кои пристапиле во приватните пензиски фондови. Овие расходи се зголемени од 3.172,93 милиони денари во 2010 година на 12.172,58 милиони денари во 2023 година, или за 283,64%. Причина за тоа е зголемениот број на членови и уплатата на заостанатите обврски.

3. Финансиски резултат

Во 2023 година, Фондот оствари вкупни приходи во износ од **96.352,72 милиони денари**, а со пренесените парични средства од 2022 година во износ од 3.803,28 милиони денари, вкупните приходи во 2023 година изнесуваа **100.156,01 милион денари**. **Вкупните расходи во истиот период изнесуваа 99.466,76 милиони денари**. Оттука салдо на средствата во 2023 година изнесуваше **689,25 милиони денари**.

Вкупните приходи во споредба со 2022 година, кога нивниот износ беше 85.125,23 милиони денари, во 2023 година се зголемија за 13,19%, а вкупните расходи од 87.607,37 милиони денари остварени во 2022 година, во 2023 година пораснаа за 13,54%. Во споредба со планираните средства, приходите се помали за 4,78%, а расходите се во рамки на планираните со Буџетот на Фондот за 2023 година.

Со остварените приходи од придонесите и средствата од Буџетот на Републиката, како и од останатите приходи, Фондот во 2023 година редовно ја вршеше исплатата на пензиите во утврдениот период во првата недела од месецот за претходниот месец.

Финансискиот резултат на Фондот за 2023 година отсликува состојба на добро работење кое резултира со позитивен финансиски резултат, како и со добро поставени цели и проекции за редовно и навремено извршување на сите обврски, како во делот на приходите за прибирање на

средствата, така и во делот на редовно извршување на обврските кои произлегуваат од дејноста за остварување на правата од пензиското и инвалидско осигурување, а исто така и во делот на сите дополнителни обврски кои произлегуваат од вршењето на дејноста на Стручната служба на Фондот, кои во целост беа извршени.

4. Акции и удели

Фондот на ПИОСМ поседува акции и удели во претпријатијата кои беа во општествена сопственост и се трансформираа согласно Законот за трансформација на претпријатијата со општествен капитал (во понатамошниот текст - ЗТПОК).

Во член 193 став 2 од Законот за ПИО е утврдено дека под вкупен капитал кој Фондот го стекнал по основ на трансформација на претпријатијата со општествен капитал се подразбира капиталот во акции и удели во активни друштва, продадените акции и удели, како и акциите и уделите во друштвата во кои е отворена стечајна постапка, или постапка за ликвидација, а истата сè уште не е завршена. Во вкупниот капитал не се вклучени акциите и уделите од ликвидираниите друштва.

Заклучно со 31.12.2023 година Фондот поседува акции во 10 активни акционерски друштва, со вкупна номинална вредност на акциите од 18.514.573 ЕУР или 13,04% од вкупниот капитал стекнат по основ на ЗТПОК. Фондот поседува и удели во 22 активни друштва со ограничена одговорност со вкупна номинална вредност на уделите од 445.743 ЕУР, или 0,31% од вкупниот капитал стекнат по основ на ЗТПОК. Во 75 друштва во кои е отворена и е во тек стечајна или ликвидациона постапка, Фондот поседува акции и удел во вкупна номинална вредност од 45.708.026 ЕУР, односно 32,20% од вкупниот капитал стекнат по основ на ЗТПОК. Во изминатите години, па заклучно со 31.12.2023 година, Фондот има продадено акции и удели издадени од 523 друштва. Вкупната номинална вредност на продадените акции и удели изнесува 77.275.610 ЕУР, или 54,44% од вкупниот капитал стекнат по основ на ЗТПОК.

Во текот на 2023 година, Фондот не спроведе аукција за продажба на акции и удели.

5. Наплата на заостанатите ненаплатени придонеси

Во текот на 2023 година вкупно наплатените придонеси за пензиско и инвалидско осигурување изнесуваат 63.368.910.642 денари, од кои 60.281.572.986 денари се придонеси од интегрираната наплата за плати остварени во 2023 година, 3.012.065.965 денари се придонеси по основ на интегрирана наплата за периодот од 01.01.2009 до 31.12.2023 година, а 75.271.691 денар се придонеси настанати до 31.12.2008 година за кои Фондот е надлежен да води постапка за наплата.

Причините за малиот износ на наплата на заостанатите неплатени придонеси настанати до 31.12.2008 година, за кои постапката за наплата е во надлежност на Фондот, е во фактот што Фондот, освен преку механизмот за присилна наплата со блокирање на жиро – сметката на обврзникот, нема други механизми да ги наплати своите побарувања, како на пример преку конфискација на имот и слично. Овие механизми се во надлежност на Управата за јавни приходи.

Исто така, причина за малиот износ на наплата е фактот што многу обврзници се ликвидираат и бришат како правни субјекти во Централниот регистар, други одат во стечај, а немаат имот од кој може да се наплатат побарувањата, или пак немаат жиро- сметки, или се неактивни субјекти кои ги имаат одјавено вработените.

Поради овие причини, претпоставка е дека и во наредните години ќе се намалува износот на наплатени придонеси кои настанале до 31.12.2008 година.

V. ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВАТА И СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПЕНЗИСКОТО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРУВАЊЕ

1. Извештај за остварени права од ПИО во прв степен

Во текот на 2023 година во филијалите на Фондот, беа поднесени 30.192 барања за остварување на права од пензиско и инвалидско осигурување и заедно со пренесените 1.875 барања од 2022 година, вкупно за решавање имаше 32.067 барања.

Од вкупниот број барања за остварување право на пензија, решени се 29.732 барања, или 92,72%. На 31 декември 2023 година останаа 2.335 нерешени барања, или 7,28% од вкупниот број барања.

Табела бр. 15: Преглед на поднесени и решени барања по видови

Опис		Нерешени барања на почетокот на годината	Примени барања во текот на годината	Вкупно за решавање	Решени барања			
					Вкупно решени	Учество%	Позитивни	Негативни
		1	2	3=1+2	4	5=4:3	6	7
Инвалидски пензии	Први барања	72	2.704	2.776	2.209	79,57%	1.448	761
	Останати	48	861	909	756	83,17%	659	97
Надоместок за телесно оштетување		6	764	770	691	89,74%	397	294
Останати барања		134	73	207	183	88,41%	113	70
Старосни пензии	Први барања	1.201	17.993	19.194	18.053	94,06%	17.749	304
	Останати	35	1.972	2.007	1.967	98,01%	1.922	45
Семејни пензии	Први барања	350	5.282	5.632	5.316	94,39%	5.194	122
	Останати	29	543	572	557	97,38%	504	53

Вкупно	1.875	30.192	32.067	29.732	92,72%	27.986	1.746
---------------	--------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	--------------

Од вкупно 29.732 решени барања во 2023 година, позитивно се решени 27.986 барања, или 94,13%, а 1.746 барања, или 5,87% се решени негативно.

На крајот на 2023 година останаа вкупно 2.335 нерешени барања, или 7,28% од вкупниот број на барања за решавање.

2. Правна регулатива, следење и примена на правните прописи и постапување по претставки

Во рамките на следењето и примената на правните прописите, како и постапувањето по претставките, надлежните во Стручната служба на Фондот во текот на 2023 година ги спроведе и изврши следниве активности:

- Донесени се 65 решенија на доставени управни приговори.
- Одговорено е на 272 претставки поднесени од Кабинетот на претседателот, од Владата, од Министерството за труд и социјална политика и од другите министерства, од Народниот правобранител, од Државниот управен инспекторат, од приватните пензиски друштва и од други странки и институции.
- Дадени се мислења со појаснување за натамошно постапување по 98 предмети доставени на претходна согласност од филијалите и Централата на Фондот и од Комисијата за оцена на работна способност.
- Поднесени се барања до Министерството за труд и социјална политика за измени и дополнувања на Законот за ПИО во делот на конечноста на решенијата, а дадена е иницијатива за измена и на други одредби.
- Доставени се мислења до Министерството за труд и социјална политика и до Владата по предлозите за измена на одредени закони.
- Во соработка со Министерството за труд и социјална политика, подготвени се: Нацрт - Правилник за организација, состав и начин на работа на Комисијата за оцена на работната способност, Правилник за формата на обрсите за остварување на право на старосна, семејна и инвалидска пензија, за телесно оштетување, за бенифициран стаж поради телесно оштетување, за солидарен фонд, Упатство/Укажување за постапување по измените и дополнувањата на Законот за служба во Армијата на РСМ, Упатство/Укажување за постапување по измените и дополнувањата на Законот за внатрешни работи.
- По настанатите измени на законските прописи спроведени се интерактивни обуки на вработените и доставен им е материјал со можни прашања и одговори во делокругот од нивното работење.

- Изготвени се четири извештаи до Генералниот секретар на Владата за постапувањето по претставките од Народниот правобранител.
- Согласно препораките дадени во Извештајот на Државниот завод за ревизија се подготвија нови процедури за постапување по управни приговори.
- Се доставуваа одговори на барањата од приватните пензиски друштва и на бројни прашања од осигурениците, или од пензионерите, во врска со правата од пензиското и инвалидското осигурување.

3. Остварување на правата од ПИО по одредбите на ЕУ и меѓународните договори

Во 2023 година, Фондот на ПИОСМ продолжи да ги извршува тековните работи како носител на осигурување и орган за врска, надлежен за остварување на правата од пензиското и инвалидско осигурување по одредбите на Европската унија и меѓународните договори за социјално осигурување.

Во рамките на спроведувањето на договорите за социјално осигурување, Стручната служба на Фондот во 2023 година ги реализираше следниве задачи:

- На 5 октомври 2023 година се одржа Видеоконференција помеѓу Фондот на ПИОСМ и Централната Институција за Компензација на Швајцарија (SCCC). Целта на средбата беше размена на информации во врска со спроведувањето на Конвенцијата за социјално осигурување и особено за прашањата околу процесирање на швајцарските пензиски барања, пополнување на обрасците, потребни документи при поднесување на барање, а беа споделени и информации за индивидуални случаи и други барања од страна на Швајцарската институција.

- Од 26 до 27 октомври 2023 година, во Скопје, се одржаа разговори на ниво на органи за врска помеѓу претставниците на Фондот на ПИОСМ и Хрватскиот завод за пензиско осигурување во врска со примената на договорот за социјално осигурување склучен меѓу двете држави. Притоа, беа разменети информации во врска со измените на прописите во областа на пензиското осигурување, беа разгледани проблемите во пракса, особено оние кои се јавуваат околу потврдите за живот, запирањето и повторното воспоставување на пензиските примања.

- Одржани се редовни меѓународни советодавни денови со граѓаните, на кои осигурениците/корисниците на пензија добиваа одговори и совети за нивните права кои произлегуваат при примена на договорите за социјално осигурување во областа на пензиското и инвалидско осигурување.

Во периодот од јануари до декември 2023 година, од осигурениците, или преку странските носители на осигурување, примени се 3244 барања за старосна, семејна и инвалидска пензија, трансфер на пензија, обнова на постапка, ускратени решенија за семејна пензија и ускратени решенија за најнизок износ на пензија, или воспоставување на право на најнизок износ и потврдување на стаж. Притоа, 1302 барања се однесуваат за потврдување на пензиски стаж навршен во странство, односно навршен во нашата држава. Остатокот, односно 1942 барања се

новопримени барања за остварување право на пензија, а заедно со нерешените 303 барања од 2022 година, вкупниот број на барања за остварување право на пензија во 2023 година изнесуваше 2245. Од овие 2245 барања, во текот на 2023 година, решени се 1989 барања за остварување на правата од пензиското и инвалидско осигурување со примена на меѓународните договори за социјално осигурување, а нерешени останаа 256 барања.

До странските носители на осигурување, обработени и поднесени се 1455 барања за пензии. По поднесените барања за остварување право на пензија, а со цел за нивно докомплетирање, водени се 4702 кореспонденции со странките, подрачните единици и странските носители. На Првостепената инвалидска комисија за оцена на работната способност дадени се 122 предмети.

4. Комисија за оцена на работната способност

За остварување на правата од пензиското и инвалидско осигурување по основ на инвалидност, односно неспособност за работа, од големо значење е оцената на работната способност на осигуреникот, бидејќи доколку постои инвалидност, или телесно оштетување, осигуреникот остварува долгорочни материјални права од пензиското и инвалидско осигурување.

Со стапување во сила на новиот Закон за пензиското и инвалидското осигурување од 08.08.2012 година, покрај утврдување на инвалидноста по категории и изразена во проценти, се утврдува и инвалидност доколку работната способност на осигуреникот е намалена на 50% и истиот може да работи со скратено работно време, или да биде распореден на работни задачи согласно прописите кои се применуваат од работните односи и Колективниот договор.

Комисијата за оцена на работната способност при Фондот (Комисијата за ОРС во понатамошниот текст), ја утврдува инвалидноста како основ за остварување право од пензиското и инвалидско осигурување, по извршен увид во медицинската и работната документација и извршен преглед на осигуреникот на лице место.

Во 2023 година, во Комисијата за ОРС работеа 3 лекари специјалисти во редовен работен однос, од кои еден е раководител на Комисијата и 4 лекари специјалисти ангажирани со Договор за извршување на самостојна работа, при што редовно и навреме се извршуваа обврските и се донесуваа наоди, оценки и мислења, вклучително и во предмети кај кои се применува билателарен Договор за социјално осигурување.

Во 2023 година, во архивата на Првостепената комисија за оцена на работната способност, беа примени, заведени и комплетирани (канети) вкупно 4.553 предмети, односно за 27,3% повеќе во споредба со претходната 2022 година кога беа примени, заведени и комплетирани 3.576 предмети.

Преглед на изработените предмети во 2023 година:

- Примени, заведени и комплетирани (канети)	4.553
- Решени предмети со донесен наод	3.594
- Прекината постапка поради смрт	70
- Прекината постапка согласно чл. 6 од Правилникот	

за организација, состав и начин на работа

на Комисијата за ОРС

176

- Во процедура за оставарување на права

713

Во текот на 2023 година, решени се и 213 предмети за остварување право на гарантирана минимална поддршка, согласно Законот за социјална заштита.

Табела бр. 16: Структурата на решените барања за оцена на работната способност по видови во 2023 и 2022 година дадени се во следната табела:

ред. број	Вид на случаи	2023 година		2022 година		Индекс 2023/2022
		број	Структура	број	структура	
1	Општа неспособност за работа	676	18,81%	855	24,19%	79,06
2	Скратено работно време	669	18,61%	581	16,44%	115,15
3	Промена на работа	103	2,87%	105	2,97%	98,10
4	Намалена работна способност и опасност од настанување на инвалидност	69	1,92%	67	1,90%	102,99
5	Лекувањето не е завршено	0	0,00%	0	0,00%	0,00
6	Не постои инвалидност	1148	31,94%	1034	29,25%	111,03
7	Повторни прегледи	109	3,03%	113	3,20%	96,46
8	Семејна пензија	92	2,56%	112	3,17%	82,14
9	Наоди за странски носители	37	1,03%	39	1,10%	94,87
10	Телесно оштетување	691	19,23%	629	17,79%	109,86
	ВКУПНО	3.594	100,00%	3.535	100,00%	

Во 2023 година, бројот на донесени наоди за оцена на работната способност во однос на претходната година е на приближно исто ниво, односно помал за еден наод, а зголемен е бројот на наоди за телесно оштетување за 62 наоди.

Табела бр.17: Донесени наоди за оцена на работната способност по години:

Година	Оцена на работната способност	Телесно оштетување	Други барања	Вкупно
2013	4.678	415	833	5.926
2014	3.776	373	911	5.060
2015	3.605	340	878	4.823
2016	3.601	324	660	4.585
2017	3.368	275	488	4.131
2018	3410	328	379	4.117
2019	2.973	455	33	3.461
2020	1.917	393	49	2.359
2021	3.390	553	41	3.984
2022	2.867	629	39	3.535
2023	2866	691	37	3594

Ревизија на сите наоди на Комисијата за оцена на работната способност со кои е утврдена инвалидност, односно неспособност за работа, како и ревизија по случаен избор кај негативните наоди, врши Комисијата за ревизија на наодот, оценката и мислењето за утврдување на инвалидност, односно неспособност за работа, основана од министерот за труд и социјална политика.

Во 2023 година, Комисијата за оцена на работната способност до Комисијата за ревизија при Министерството за труд и социјална политика, има доставено вкупно 1.032 наоди, од кои 785 биле позитивни наоди, а 247 биле негативни наоди.

Од доставените 785 позитивни наоди, Комисијата за ревизија потврдила 704 наоди, односно 89,68%, а не потврдила 81 наод, или 10,32%.

Од доставените 247 негативни наоди, Комисијата за ревизија при Министерството за труд и социјална политика потврдила 208 наоди, односно 84,21%, а не потврдила 39 наоди, односно 15,79%.

5. Матична евиденција

При остварувањето на правата од пензиското и инвалидското осигурување, податоците за осигурувањето, како и податоците за стажот на осигурување, платите и надоместоците се основни податоци потребни за пресметувањето на пензијата. За периодот до 2005 година овие податоци Фондот ги добива од обврзниците во хартиена форма, согласно водењето на евиденциите од областа на трудот, а по 2006 година се добиваат по електронски пат во пропишан електронски облик.

Одделението за матична евиденција, во насока на прибирањето на податоците за периодот до 2005 година, како и во однос на генерирањето на податоците по 2006 година, во континуитет презема активности. Во текот на 2023 година, од страна на Одделението спроведен е надзор и контрола на одредени филијали/деловници, во однос на вршењето на работните задачи на вработените. Како приоритетна задача, Одделението во континуитет им укажува на филијалите/деловниците да ги прибираат пријавите М4 во хартиена форма за период до 31.12.2005 година. Во однос на неприбраните М4 - пријави до 2005 година, укажано е на филијалите и деловниците, во случај кога имаат финансиска евиденција за платен придонес од ПИО, да постапат согласно законот и по службена должност да изготват М4 -пријави, истите да ги контролираат и да ги внесат во матичната евиденција.

За периодот по 2006 година, Секторот за информатика на почетокот на тековната година врши генерирање на податоците добиени од обврзниците по електронски пат. Од причина што електронскиот систем не ги препознава исправките на веќе доставените податоци, дадени се насоки до вработените во филијалите и деловниците да вршат регенерирање на податоците за стажот на осигурување заради утврдување на точни и потполни податоци.

Заклучно со ноември 2023 година во електронската евиденција на Фондот, внесени се и генерирани се вкупно 254.913 пријави за стажот на осигурување и платите. Од овој вкупен број на

пријави, генерирани се 204.867 пријави М/4, а интерактивно од страна на вработените во филијалите/деловниците, за периодот пред 2006 година, во системот за автоматска обработка на податоците внесени се 50.046 пријави.

Во текот на април 2023 година, Секторот за информатика спроведе автоматско генерирање и утврдување на пријавите М/4 за претходната 2022 година.

По завршувањето на овој циклус, генерирани се вкупно 840.114 пријави М/4 за 605.831 осигуреник. Утврдени се вкупно 765.586 М/4 пријави за 567.712 осигуреници. Согласно критериумите на грешки, отпаднати се 6.102 пријави, а најголем број од нив, односно 4.486 пријави се отпаднати поради постоење на активна М/1 пријава, а нема извршено плаќања од страна на обврзникот.

6. Исплата на пензии

Една од основните функции на Фондот при спроведувањето на пензиското и инвалидско осигурување, е исплатата на пензиските примања на корисниците на пензија. Во текот на 2023 година, Одделението за исплата на пензиските примања во соработка со Секторот за информатика вршеше обработка и редовна исплата на пензиите. Поконкретно, во текот на минатата година се вршеше:

- Подготовка и исплата на редовни месечни исплати на пензии за корисници на пензии од работничко осигурување, воени пензии, земјоделски, минимални пензии, како и исплата во поранешни ЈУ-републики и трансфер.
- Обработка, печатење, проверка и отворање на финансви досиеја за нови решенија кои се донесени за корисници на пензија кои за првпат стекнале право на пензија.
- Спроведување на изменети решенија, нови решенија, исклучување на право на исплата, пресметка и контрола.
- Прием, скенирање и постапување по пристигнати извршни решенија за задршки од корисниците на пензија.
- Одговор на пристигнатите барања од корисници на пензија и прием на странки.
- Прием и скенирање на потврдите за живот, внос на нов датум на потврда на живот и исплата на заостанати пензии по доставата на потврдите за живот.
- Прием и обработка на потврдите за школување на корисниците на семејна пензија, исклучување или ставање во мирување на корисниците на семејна пензија кои не доставиле школски потврди и известување на филијалите за донесеното решение.
- Спроведување на ускратни решенија донесени од филијалите, пресметка на штета.
- Пријавување на повеќе исплатени пензии до правна служба за водење на судска или вонсудска постапка со цел за нивно наплатување.

- Доставување на известување за повлекување и измена на веќе настаната штета поради ново решение, поради вратен долг и друго.
- Издавање на потврди на корисниците на пензија за данок, примања и др.
- Back up на системот пред конечна обработка, процес на обработка, создавање на фајлови за исплата за во банка и извештаи за месечната исплата.
- Анализа на пресметката за исплата на пензиите, анализа на сите промени на износите на пензија, промена на адреса, исклучени, вклучени пензии и др.
- Соработка со филијалите за разрешување на проблемите околу исплата на пензии.
- Пасивизирање на починатите корисници на пензија, констатирање на претплата или исплата на доплата на наследниците до денот на смртта.
- Усогласување на податоците помеѓу Фондот и банките, порамнување и разрешување на пензиските примања.
- Добивање и праќање на Оштетното побарување од поранешните Ју - републики, пресметка и генерирање на рекапитулар со позитивна или негативна разлика, електронска размена на починати корисници на пензија кои живееле во Ју -републики, барање на повеќе исплатени пензиски примања од странски банки.
- Пасивирање на исплатата за корисници по основ на школување, кои во определениот рок не доставиле потврда за школување, доставување на известие до филијалите на Фондот за ускратување на право на пензија кај семејните пензии.
- Пресметка, изготвување и доставување на пресметки за сторена преплата до Одделението за правни работи.
- Контрола на новите решенија и нивно враќање назад во филијалите на Фондот за корекција во случај на утврдени недостатоци.
- Електронска размена со Управата за водење на матични книги за обезбедување на податоци за починати корисници на пензија, пасивирање на исплатата и изготвување на пресметка за сторена преплата.

7. Спроведување на надлежностите од вториот пензиски столб

Во евиденцијата на Фондот на ПИОСМ, заклучно со декември 2023 година, регистрирани се 395.096 активни осигуренци - членови на вториот столб.

Во текот на 2023 година, Стручната служба на Фондот во рамки на надлежностите и задачите поврзани со вториот пензиски столб, спроведе бројни активности, меѓу кои:

- Редовна комуникација и доставување на известувања до филијалите и деловниците за прашања во врска со членството во вториот столб,

- Следење на валидацијата на пријавите M1/2 и M11 со цел за непречено спроведување на постапката за регистрација на членовите во вториот пензиски столб,
- Обезбедување на точни и комплетни податоци за осигуренците - членови на вториот столб,
- Изготвување на месечни извештаи до Министерството за труд и социјална политика и остварување на редовна соработка со Агенцијата за супервизија -МАПАС во насока на подготовка на податоци за осигурениците – членови на вториот столб и во насока на разрешување на прашањата во врска со членството во вториот столб.
- Посета и инструктажа на вработените во неколку филијали и деловници на Фондот,
- Во координација со Агенцијата за супервизија МАПАС и Секторот за информатика во Фондот, се спроведе усогласување на податоците за членовите од вториот пензиски столб во делот на податоците за шифрите за статус на членство и првиот месец на распределба на придонесот.

Во текот на 2023 година, Фондот продолжи да го наплатува надоместокот за функциите кои ги извршува за потребите на задолжителното капитално финансирано пензиско осигурување. Надоместокот претставува месечен износ на товар на пензиските друштва во висина од 0,1% од секој уплатен придонес за претходниот месец во пензиските фондови со кои управуваат друштвата.

VI. ОРГАНИ НА УПРАВУВАЊЕ НА ФОНДОТ

1. Управен одбор

Управниот одбор на Фондот на ПИОСМ како највисок орган на управување, во 2023 година, својата активност ја насочи во спроведување на пензиското и инвалидско осигурување и зачувување на материјалната и социјална сигурност на корисниците на пензија, како и во интерес и унапредување на пензиската политика во нашата Држава.

Управниот одбор на Фондот е составен од седум членови именувани од Владата на Република Северна Македонија, за време од четири години. Од вкупниот број на членови, пет членови, односно по еден претставник се именуваат на предлог на: Министерството за труд и социјална политика, Министерството за финансии, Репрезентативниот синдикат - член на Економско социјалниот совет, Репрезентативното здружение на работодавачите - член на Економско социјалниот совет и Сојузот на здруженијата на пензионерите на Македонија. Управниот одбор на Фондот од своите редови избира претседател и заменик претседател за време од една година и за својата работа, најмалку еднаш годишно, поднесува извештај до Владата.

Управниот одбор на Фондот, во својата работа носи Програма и план за работа, утврдува Предлог – буџетско барање до Министерството за финансии, усвојува Завршна сметка на Фондот, се грижи за редовна уплата на придонесот за пензиско и инвалидско осигурување, одлучува за користење на средствата на Фондот, за продажба на имотот на Фондот, за продажба на акциите и уделите од вкупниот капитал стекнат по основ на трансформација на претпријатијата со општествен

капитал, се грижи и редовно ја следи исплатата на посмртната помош на корисниците на пензија и на издвоените средства од пензиите за членарина, како и разгледува извештаи, информации и други материјали во врска со состојбите и проблемите од пензиското и инвалидско осигурување и други работи од надлежноста на Фондот.

Управниот одбор на Фондот на ПИОСМ, во 2023 година, својата работа ја оствари согласно статутарните одредби и Програмата и планот за работа на Управниот одбор за 2023 година, при што одржа 14 седници на кои беа разгледани и вреднувани вкупно 56 материјали. Притоа, беа донесени 28 одлуки, 1 Правилник, како и Програма и план за работа на Управниот одбор на Фондот на ПИОСМ, Годишен план за работа на Фондот на ПИОСМ за 2024 година, усвоени беа 21 информација и 2 извештаи, а беше утврдено и Предлог на буџетско барање на Фондот на ПИОСМ за 2024 год. и донесен Стратешки план на Фондот на ПИОСМ за периодот 2024-2026 година, како и разгледани и други барања и заклучоци од одржаните седници на Управниот одбор.

Управниот одбор на Фондот, изврши исклучително значајна работно -раководна активност, што претставува вистински легитимитет дека Фондот во 2023 година одговорно, квалитетно и навреме ја реализира Програмата и планот за работа, со доследно почитување на Законот за ПИО, Статутот на Фондот на ПИОСМ и Деловникот за работа на Управниот одбор.

Исто така, за Државниот архив направен е опис и попис на архивска граѓа од трајна вредност, во која се содржани сите одржани седници на Управниот одбор на Фондот и наведени усвоените документи на седниците одржани во 2023 година.

Управниот одбор на Фондот на ПИОСМ во 2023 година, посветено, сериозно и со општествена доверба работеше во насока на одговорно и квалитетно разрешување на повеќето актуелни и приоритетни прашања од доменот на својата секојдневна работа и ангажираност и во координација со Менаџерскиот тим на Фондот, постигнаа многу значајни успеси во работата и во реализацијата на сите поставени програмски цели за унапредување на вкупната работа на Фондот на ПИОСМ.

2. Директор

Директорот на Фондот, како орган кој го раководи Фондот и го претставува пред трети лица, во текот на 2023 година, успешно раководеше со работата и функционирањето на институцијата, со што придонесе целосно да се реализира Програмата за работа на Фондот и да се остварат позитивни резултати во сите сегменти од спроведувањето на пензиското и инвалидско осигурување. Под негово раководство беа презмени повеќе мерки и активности насочени кон наплата на ненаплатениот придонес заклучно со 2008 година, кон зголемување на наплатата на придонесот за пензиско и инвалидско осигурување, кон подобрување на финансиското работење на Фондот, а со цел да се унапреди работата на Фондот беше преземена иницијатива пред надлежните министерства и институции во насока на измена на постојната законска регулатива.

Како извршен орган, директорот на Фондот во текот на 2023 година на Управниот одбор му доставуваше извештаи, анализи и предлог- одлуки, а воедно се грижеше и за реализација на донесените одлуки и заклучоци од страна на Управниот одбор на Фондот и од страна на Владата на Република Северна Македонија.

Од аспект на функционирањето на Стручната служба на Фондот, директорот ја организираше и координираше работата на истата. Треба да се нагласи и соработката на Директорот со синдикалните организации во Фондот, при што се презедоа активности за подобрување на стандардот на вработените кој се намалуваше изминатите години. Како резултат на тоа, се потпиша новиот Колективен договор, со што значително се подобри материјално - финансиската состојба на вработените.

VII. СТРУЧНА СЛУЖБА НА ФОНДОТ

1. Внатрешна ревизија

Одделението за внатрешна ревизија, во текот на 2023 година, ги извршуваше своите работни задачи предвидени во Стратешкиот план за извршување на ревизија од 2023-2025 година и Годишниот план за ревизија за 2023 година, со цел преку своите наоди, препораки, забелешки и советодавната улога да придонесе во подобрување на работењето и зголемување на ефективност на системите за внатрешна контрола во Фондот на ПИОСМ.

Внатрешната ревизија ги спроведува своите задачи согласно прифатените стандарди за професионално извршување на ревизија, Законот за јавна внатрешна финансиска контрола, подзаконските акти донесени врз основа на овој закон, Повелбата за внатрешна ревизија, како и Етичкиот кодекс на внатрешните ревизори.

За секоја спроведена ревизија се изготвува целокупна документација која го претставува ревизорското досие, кое е селектирано и подредено со број, поради организираност во извршувањето.

Покрај спроведените ревизии, Одделението за внатрешна ревизија во текот на 2023 година ги извршуваше и следните активности:

- Изготвување на Изјавата за квалитет на состојбата за внатрешните контроли за 2022 година, согласно Законот за јавна внатрешна финансиска контрола („Службен весник на Република Македонија“ бр. 90/09, 188/13 и 192/15).
- Изготвување на Годишен план за 2024 година и Стратегиски план за 2024-2026 година за работата на Одделението за внатрешна ревизија, кој е одобрен од в.д директорот на ФПИОСМ и доставен до Министерството за финансии.
- Согласно меѓународните стандарди за извршување на внатрешна ревизија, Одделението има изготвено Регистар на препораки кој редовно се ажурира по издадени извештаи, или спроведени препораки. Ажурираниот Регистар на препораки од 15.02.2024 година содржи 18 конечни извештаи од внатрешната ревизија и се опфатени 137 препораки, во времето на нивното ревидирање. Ажурираниот регистар на препораките од 15.02.2024 година, ги има опфатено периодот на извршени ревизии од 2021, 2022 и 2023 година. Во него се сместени наоди и препораки од процеси за кои треба подобрување.
- Регистарот на ризици се ажурира најмалку еднаш годишно, со сопствена проценка за ризиците кои се закана за работењето на ФПИОСМ. Регистарот на ризици содржи 143 проценети ризици од четирите сектори во ФПИОСМ, а оценките се направени врз основа на ревизии кои се спроведени во изминатиот период, или по процедури за работа од одделението.
- Во текот на 2023 година беше ажуриран Ревизорскиот универзум, кој е составен документ на Стратегискиот план на Одделението за внатрешна ревизија за период од 2024 – 2026 година. Овој документ се користи за проценка на ризици при планирање на ревизиите. Ревизорскиот универзум ги дефинира клучните процеси и цели на тие процеси за да ги оцени со факторите на ризик.
- Во период од 01.01.2023 до 31.12.2023 година, спроведени се ревизии согласно Годишниот план за 2023 година, како и една вонредна ревизија по барање на в.д директорот на ФПИОСМ. Во текот на 2024 година предвидено е спроведување на follow up ревизија за спроведување на препораките за секоја извршена ревизија одделно, согласно планот за примена на препораките.

Во периодот од 01.01.2023 до 31.12.2023 година се спроведени следниве ревизии :

1. Ревизија на усогласеност на процесот за планирање, извршување и известување за извршените контроли од Одделението за внатрешна контрола во ФПИОСМ.
2. Ревизија на усогласеност на процесот за изготвување процедури, давање насока за работа и вршење надзор на работењето на филијалите/деловниците од Секторот за остварување на правата од ПИО во ФПИОСМ.
3. Вонредна ревизија на усогласеноста на процесот за спроведување на Договорот, негова реализација и процесот за плаќање на фактури за набавка на услуги за сервисирање – одржување и поправка на моторни возила (вклучувајќи резервни делови) во ФПИОСМ.

4. (Follow up) ревизија на постапување по наодите и препораките од извршените ревизии за период од 01.01.2022 до 31.12.2022 година во ФПИОСМ.
5. Ревизија на усогласеност на работењето на Одделението за комуникации во Секторот за човечки ресурси, правни и општи работи во ФПИОСМ.
6. Ревизија на системот на внатрешни контроли на процесот за утврдување на својство на осигуреник за специфичните категории на осигуреници - индивидуални земјоделци во ФПИОСМ.
7. Ревизија на процесот за плаќање фактури за набавка на стоки и услуги во Фондот.

2. Внатрешна контрола

Одделението за Внатрешна контрола во текот на 2023 година, по овластување и добиена задача од страна на В.Д. Директорот спроведе повеќе контроли и достави извештаи по истите. Ги издвојуваме следните:

- Контролата на рачните исплати на пензии извршена во Одделението за исплата на пензиски примања, при што се контролирани 75 предмети и притоа беше утврдено дека сите износи на рачни исплати се уредни и точни, а во Извештајот беа наведени одредени препораки за одредени подобрувања при идното работење.
- Контрола на 39 пензиски предмети на корисници на кои исплатата на пензиите им се врши во странство на девизни сметки, односно рачни исплати на заостанати неисплатени пензии поради запрени пензии заради ненавремено доставени потврди за живот и слично. Притоа, беше утврдено дека износите на рачни исплати се точни и со исправни податоци, а во Извештајот беа изнесени забелешки во врска со нескенирањето на задолжителните и потребни докази.
- Контрола на 28 филијали и деловници, при што беше проверена состојбата на објектите, работните простории, редовноста на вработените и нивната ефикасност и ефективност во извршувањето на работните обврски, а се вршеше и контрола и непосреден увид во несработените предмети кои и по неколку месеци од поднесените барања не биле решени. Притоа, до В.Д. Директорот беа доставени извештаи за секоја Филијала или Деловница, врз база на кои В.Д. Директорот на Фондот одржа заеднички состанок со раководителите на филијалите и деловниците. На состанокот, поединечно беа разгледани и образложени сите извештаи, беше дискутирано за утврдените неправилности и пропусти и беше укажано во иднина истите да се отстранат.

3. Буџетска координација

Стручната служба на Фондот подготвува планско аналитички планови и програми, статистички анализи, прегледи и мноштво информации во рамките на тековното следење на системот за пензиското и инвалидско осигурување, како и за неговиот плански развој.

Буџетот на Фондот претставува интегрален дел на буџетот на Државата. Стручната служба на Фондот во координација со надлежните министерства и институции подготвува Предлог-буџет на Фондот, го следи и анализира остварувањето на буџетските приходи и расходи и подготвува предлози за изменување и дополнување на буџетот. Притоа, ги следи, анализира и дава мислење за актите изготвени од другите организациони единици на Фондот кои имаат финансиски импликации за буџетот.

Во текот на 2023 година, сите горенаведени активности беа успешно извршени од надлежните во Стручната служба. Притоа, беше изготвен и Годишниот извештај за работата на Фондот во 2022 година, се изготвуваа дневни, месечни, тримесечни и периодични анализи и информации и се доставуваа до Владата, до Управниот одбор на Фондот и до надлежните министерства и институции, се прибираа статистички податоци во врска со осигурениците и корисниците на правата од ПИО, се анализираа статистичките трендови и редовно се изготвуваа и доставуваа збирни статистички извештаи. Беше изготвен и Предлог-стратешкиот план на Фондот за периодот 2024 – 2026 година и истиот беше усвоен од страна на Управниот одбор.

Стручната служба во 2023 година, врз основа на официјалните податоци за пораст на бруто-платата и на трошоците на живот, во два наврата ги утврди процентите на усогласување на пензиите.

4. Буџетска контрола

Во текот на 2023 година, Одделението за буџетска контрола во целост ги реализираше сите зацртани задачи предвидени со Програмата за работа и со Планот за извршување на финансиските контроли во Фондот на ПИОСМ. Редовно се извршуваше екс-анте и екс-пост контрола на сите склучени финансиски договори на Фондот со другите институции и ја следеше нивната реализација, како и екс-анте контрола на сите влезни фактури и екс – пост контрола на исплатата на материјалните трошоци. Редовно беше вршена контрола на извршувањето на буџетот и информирање на директорот на Секторот за финансиски прашања за истото. Беа изготвени решенија за внатрешна распределба на буџетот и се изготвуваа информации до Министерството за финансии согласно Законот за јавна внатрешна финансиска контрола. Беше вршена редовна контрола на патните налози и фискални сметки за гориво, како и финансиска проверка на одобрените средства во буџетот за јавни набавки.

5. Јавни набавки

Одделението за јавни набавки, во 2023 година, ги спроведуваше постапките согласно Годишниот план за јавни набавки на Фондот во 2023 година и изменувањата и дополнувањата на

Годишниот план за јавни набавки, согласно Законот за јавните набавки и со користење на електронскиот система за јавни набавки - ЕСЈН (<https://www.e-nabavki.gov.mk>).

Во 2023 година објавени се вкупно 54 огласи за доделување на договор за јавна набавка, односно за 3 огласи помалку од претходната 2022 година кога биле објавени 57 огласи.

Табела бр. 18: Приказ на бројот на објавени огласи според вид на постапката

Вид на постапка	Број на огласи
Набавки од мала вредност	15
Поедноставена отворена постапка	23
Отворена постапка	14
Набавка на посебни услуги	2
Вкупно	54

Најмногу огласи за доделување на договор се објавени со Поедноставена отворена постапка и Набавки од мала вредност. Притоа, 18 огласи беа објавени за јавна набавка на стоки, 34 огласи за набавка на услуги и 2 огласи за набавка на работи.

Фондот на ПИОСМ како Договорен орган, во 2023 година склучил вкупно 59 договори за јавни набавки кои се однесуваат на делив предмет на набавки од спроведените постапки, и тоа: 12 договори со отворена постапка, 28 договори со поедноставена отворена постапка, 17 договори со набавки од мала вредност, 2 договори за Набавка на посебни услуги.

Сите податоци во врска со склучените и реализираните договори за јавни набавки се објавени на ЕСЈН (<https://e-nabavki.gov.mk>) и на веб- страницата на Фондот (<http://www.piom.com.mk/nabavki/>) и се целосно достапни за јавноста.

Вкупната вредност на склучените договори за јавни набавки во 2023 година изнесува **189.688.088,70** денари.

Табела бр.19: Приказ на бројот и вредноста на склучени договори според вид на постапка за доделување на договор за јавна набавка

Вид на постапка за доделување на договор	Број на склучени договори	Вредност на склучените договори	%
Набавки од мала вредност	17	4.242.996,00	28,8%
Поедноставена отворена постапка	28	73.470.499,7	47,4%
Отворена постапка	12	110.912.593,00	20,3%
Посебни услуги	2	1.062.000,00	3,4%
Вкупно	59	189.688.088,70	100%

Во текот на 2023 година, беа поништени 14 постапки за јавна набавка. Поништувањето на целата постапка, или поништувањето на деловите од постапката кај 5 поништувања беше поради неподнесена ниту една понуда, или ниту една прифатлива понуда, кај 8 поништувања причините се што тендерската документација содржеше пропусти и недостатоци, а кај една постапка причината е што од непредвидени и објективни околности се промениле потребите на договорниот орган.

Од страна на незадоволните економски оператори преку ЕСЈН во електронска форма, во 2023 година, беа поднесени две жалби до Државната комисија и до договорниот орган. По жалбената постапка се донесени две решенија, со кои предметите се враќаат на повторно постапување.

6. Човечки ресурси

Во текот на 2023 година, Одделението за човечки ресурси ја реализираше политиката на менаџирање со човечките ресурси во Фондот на ПИОСМ, преку имплементирање на Законот за работни односи, Законот за вработените во јавниот сектор, Законот за административни службеници, Законот за ПИО, Правилникот за систематизација на работните места во Фондот на ПИОСМ бр.02-4743/1 од 06.11.2019 година со направените измени и дополнувања, како и Колективниот договор за уредување, односно доуредување на правата, обврските и одговорностите од работен однос во Фондот на ПИОСМ бр.02-1435/1 од 31.03.2022 година.

Врз основа на Законот за вработените во јавниот сектор, изготвени се План за вработување за 2023 година и План за обуки на административните службеници во Фондот за 2023 година, како и извештаи за реализација на планот за вработување и планот за обуки. Исто така, изготвен е Годишен извештај за изречени мерки за утврдена дисциплинска и материјална одговорност.

Се спроведе постапката за полугодишно интервју и постапката за оценување на административните службеници во Фондот на ПИОСМ и врз основа на тоа беше изработен Извештај за спроведеното оценување кој е доставен до Министерството за информатичко општество и администрација.

Продолжено е ажурирањето на податоците на вработените преку софтверот за човечки ресурси – Hermes, а врз основа на обврската од Законот за вработените во јавниот сектор, се продолжи со внесување и ажурирање на податоците за вработените во Фондот во Информациониот систем за управување со човечки ресурси (ИСУЧР), кој го води Министерството за информатичко општество и администрација.

Се продолжи со електронската евиденција на работното време во Фондот, преку изработка на дневни, неделни и месечни извештаи за присутност на вработените, комуникација со Агенцијата за вработување, спроведување на пријави М1-М2, ППР пријави и одјави на вработените по било кој основ, односно откази, пензионирање, мирување на работен однос, неплатени отсуства, извештаи за вработените за образование, работно место, националност, пол и возраст.

Се спроведуваа дисциплински постапки, беа спроведени постапки за преземање на вработени од други институции, како и за преземање на вработени во Фондот во други институции, а се спроведуваа и постапки за нови вработувања.

Беа изготвени решенија за: распоредување, утврдување на плата, изрекување дисциплински мерки, престанок на вработување, платено и неплатено отсуство, за годишен одмор, договори за самостојна работа, и друго.

Тековно се изготвуваа одговори по жалбите на вработените доставени преку Фондот на ПИОСМ до Агенцијата за администрација.

Во Стручната служба на Фондот, со состојба декември 2023 година, беа ангажирани 519 вработени во редовен работен однос на неопределено време. Со договор за извршување на самостојна работа на 31.12.2023 година беа ангажирани 200 лица. Во споредба со 2022 година, бројот на вработени во редовен работен однос е намален за 17 лица, додека бројот на ангажирани со договор за извршување на самостојна работа е зголемен за 5 лица.

Квалификациската структура на вработените во Стручната служба на Фондот е прикажана во следната табелата.

Табела бр.20: Квалификациска структура на вработените во Фондот

Стручна подготовка	2022	Структура	2023	Структура
Висока	303	56,5%	298	57,4%
Виша	27	5,0%	20	3,9%
Средна	195	36,4%	191	36,8%
Ниска	11	2,1%	10	1,9%
Вкупно	536	100,0%	519	100,0%

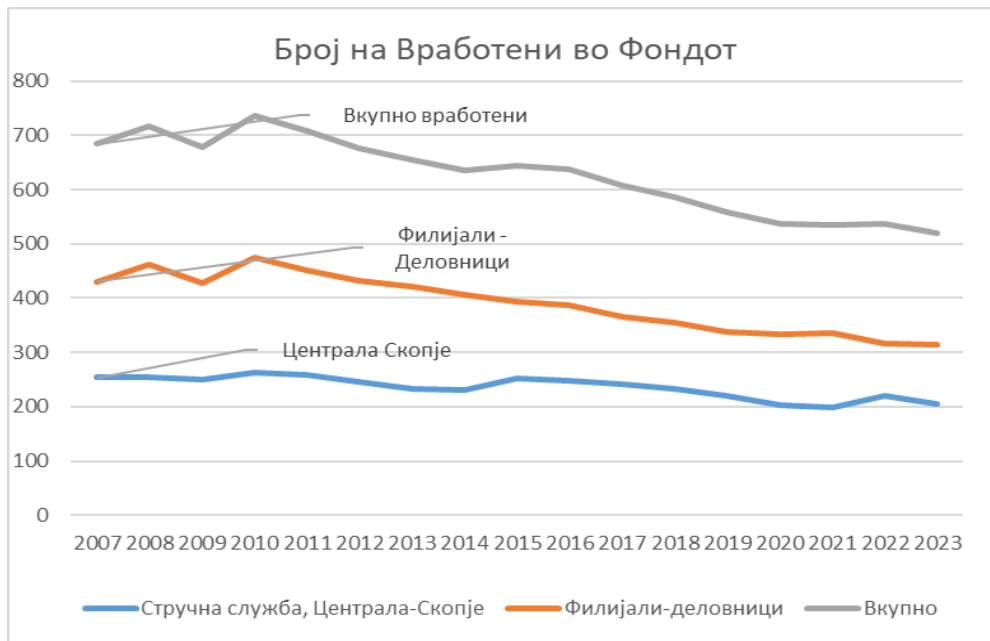

Структурата на вработените според школската подготовка, во 2023 во однос на 2022 година е на приближно исто ниво. Но, трендот на намалување на бројот на вработени лица продолжи и во 2023 година.

Табела бр.21: Движење на бројот на вработените во Стручната служба на Фондот, во периодот од 2007-2023 година

Година	Стручна служба, Централа-Скопје	Подрачни единици	Вкупно
2007	254	430	684
2008	254	462	716
2009	251	427	678
2010	263	474	737
2011	258	451	709
2012	245	432	677
2013	233	421	654
2014	230	406	636
2015	252	393	645
2016	249	388	637
2017	242	366	608
2018	233	354	587
2019	221	338	559
2020	203	333	536
2021	199	336	535
2022	220	316	536
2023	205	314	519

7. Информирање

Во 2023 година, Фондот на ПИОСМ, обезбеди активна транспарентност и отчетност во работењето преку информирање на целокупната јавноста, со посебен акцент на информирање на обврзниците, осигурениците и корисниците на пензија. Притоа, се информираше за сите измени во законските прописи и за тековните активности и сервиси коишто ги обезбедува Фондот. Двонасочно информирање се реализираше и со вработените во Фондот, со цел за подобра меѓусебна соработка и комуникација.

На интернет страницата на Фондот, редовно се вршеше ажурирање на податоците од статистиката, финансиското работење, законските прописи, меѓународните договори за социјално осигурување и друго. Беа објавени и актуелни текстови, соопштенија, огласи, ранг – листи за сместување на корисниците на пензија во пензионерските домови и други документи и информации.

Активно функционираше и официјалниот Фејсбук профил на Фондот, на кој се објавуваа содржини во врска со исплатата на пензиите, информации за тековните активности и новини во работењето на Фондот.

Во 2023 година, преку електронската адреса на Фондот (info@piom.com.mk), пристигнаа 8.228 електронски пошти со прашања од различен карактер и истите се спроведени до соодветните стручни служби за понатамошно постапување по барањата или за одговор на поставените прашања.

Во текот на 2023 година, редовно се преведуваа од македонски на албански јазик материјалите за одржаните 14 седници на Управниот одбор, текстовите и содржините за интернет - страницата на Фондот, како и многубројни барања, формулари, обрасци, потврди во врска со правата од ПИО, дописи до надворешни институции и слично.

Согласно Законот за слободен пристап до информации од јавен карактер, во 2023 година до Фондот се поднесени вкупно 27 барања, на кои е одговорено на начин и во форма назначена од страна на барателите. Притоа, 22 барања се позитивно одговорени, а 5 барања се одбиени поради барање на лични податоци. Изготвен е и Годишен извештај за спроведување на правото за слободен пристап до информации од јавен карактер во Фондот.

Заради подобра комуникација со граѓаните Кол –центарот на Фондот (02/15-215), е постојано отворен за јавноста. Во 2023 година, пристигнати се 1.554 повици од страна на граѓаните на кои веднаш е одговорено, односно дадени се информации околу остварување на правата од ПИО, исплатата на пензиите, доставувањето уверенија за живот на корисниците на пензија и друго.

Библиотеката на Фондот располага со библиотечен фонд од 2.125 наслови на стручни книги, белетристика и други печатени изданија кои се издаваа на користење.

8. Правни работи

Одделението за правни работи, во текот на 2023 година продолжи со водење на постапки за надомест на штета поради неоснована исплата на пензии, да изготвува тужби, редовни и вонредни правни лекови и други поднесоци во постапките пред надлежните судови и да го застапува Фондот во постапките пред надлежните судови и другите надлежни органи.

Во 2023 година, по добиена пресметка од Одделението за исплата на пензиски примања, се формирани вкупно 160 предмети, при што побарувањето на Фондот по основ на неоснована исплата на пензии (штети) е во вкупен износ од 19.284.081,00 денар, од кои завршени се 86 предмети и наплатени се вкупно 6.501.973,00 денари.

Од вкупно 160 предмети во 2023 година, по основ на неоснована исплата на семејна пензија се евидентирани 94 предмети со вкупно побарување во износ од 5.506.402,00 денари, од кои наплатени се 2.959.190,00 денари.

Евидентирани се 28 предмети по основ на **неоснована исплата на старосна пензија поради вработување на корисникот на пензија**, со вкупно побарување во износ од 8.895.120,00 денари, од кои наплатени се 2.608.524,00 денари.

По основ на **неоснована исплата на најнизок износ на пензија** се евидентирани 5 предмети со вкупно побарување во износ од 728.457,00 денари од кои наплатени се 242.356,00 денари.

По основ на неоснована исплата на **времена инвалидска пензија** се евидентирани 7 предмети со вкупно побарување во износ од 2.031.057,00 денари од кои наплатени се 319.644,00 денари.

По основ **исплата на починат корисник на пензија** се евидентирани 23 предмети со вкупно побарување во износ од 967.185,00 денари, од кои наплатени се 294.204,00 денари.

По **други основи** евидентирани се 3 предмети, со вкупно побарување во износ од 1.155.860,00 денари, од кои наплатени се 78.055,00 денари.

Најголем дел од должниците со цел да ги избегнат судските постапки (како дополнителни трошоци), се согласуваат долгот кон Фондот да го вратат на рати, и тоа, со уплата на сметката на Фондот, или доколку се корисници на пензија да се вршат месечни задршки од пензијата.

Во 2023 година, од страна на Фондот се поднесени 12 тужби по разни основи за наплата на побарување во износ од 2.955.608,00 денари. По поднесените тужби, за 7 предмети е донесена првостепена пресуда во корист на Фондот (1.839.873,00 денари), додека 5 предмети се во постапка пред надлежните судови.

Во 2023 година, против Фондот се поднесени вкупно 394 тужби од кои 350 се по основ додатоци од плата од работен однос - исплата на регрес за годишен одмор и новогодишен надоместок за период од 2019 до 2021 година, 35 тужби се за исплата на разлика во плата од работното место на кое тужителот е распореден со решение до работното место на кое извршува работни задачи врз основа на задолжување, односно овластување, додека 9 тужби се по други основи (долг поради неправилно пресметана старосна пензија – највисок износ на пензија, исплата на камата поради ненавремена исплата на пензија и слично).

Во 2023 година се донесени 163 пресуди од страна на надлежните судови во Република Северна Македонија. Од наведените пресуди, 154 се донесени за предмети во кои Фондот е тужена страна, при што сите се во корист на тужителите. Најголемиот број на пресуди се донесени по основ исплата на регрес за годишен одмор и на новогодишен надоместок за периодот од 2019 до 2021 година, како и за исплата на разлика во плата по основ на задолжување, односно овластување. Со 6-те пресуди по основ исплата на разлика во плата, Фондот е задолжен да им исплати на тужителите вкупен износ од 1.238.973,00 денари со законска казнена камата од денот на поднесувањето на тужбите до конечната исплата, како и на име процесни трошоци да им исплати вкупен износ од 241.421,00 денар.

Од 163 пресуди, 9 пресуди се донесени за предмети во кои Фондот се јавува како тужител, при што донесените пресуди се во корист на Фондот за наплата на побарување во вкупен износ од 3.354.215,00 денари.

Одделението за правни работи постапува и по предмети од претходните години кои сè уште не се завршени, односно наплатени.

Табела бр.22: Штети по разни основи

ред.бр.	основ	број на предмети	побарување	наплатено
1	Неоснована исплата на семејна пензија	94	5.506.402,00	2.959.190,00
2	Неоснована исплата на старосна пензија поради вработување на корисникот пензија	28	8.895.120,00	2.608.524,00
3	Неоснована исплата на најнизок износ на пензија	5	728.457,00	242.356,00

ред.бр.	основ	број на предмети	побарување	наплатено
4	Неоснована исплата на времена инвалидска пензија	7	2.031.057,00	319.644,00
5	Исплата на починат корисник на пензија (исплата после смртта)	23	967.185,00	294.204,00
6	Други основи (со конечно решение се менува износот на пензијата, исплакани две пензии-семејна и сразмерен дел на старосна, симнати средства од сметката на Фондот од страна на извршител заради наплата на побарување од корисник на пензија)	3	1.155.860,00	78.055,00
	ВКУПНО	160	19.284.081,00	6.501.973,00

9. Стопанисување со имотот на Фондот

Во текот на 2023 година, Одделението за стопанисување со имотот на Фондот, согласно Програмата за работа презеде активности за непречено и квалитено функционирање на домовите за живеење на корисниците на пензија, активности околу стопанисувањето со станбениот и деловниот простор, реконструкција, адаптација и инвестиционо одржување на објектите на Фондот во филијалите, Централата и на дел од пензионерските домови.

Фондот стопанисува со 14 пензионерски домови, во чиј состав се вкупно 380 станбени единици во кои се сместени корисници на пензија. Закупнината редовно се наплаќаше преку задршка од пензијата на корисниците. Вкупното задолжување за 2023 година изнесуваше 3.596.494 денари, а вкупно наплатените средства од закупнини од корисниците на пензија изнесуваа 3.553.548,00 денари, односно остварен е процент на наплата од 98,81% .

Испразнетите, односно слободните станбени единици редовно се пополнуваа преку склучување на договори согласно Ранг- листата и донесените одлуки од Комисијата. Домовите редовно се одржуваа, со цел да им овозможат соодветни услови за живеење на корисниците на пензија.

Со примената и функционирањето на електронскиот софтвер за сместување на корисници на пензија во домовите за живеење, се исклучи можноста за влијание на субјективниот фактор при вселувањето на корисниците на пензија во пензионерските домови. Ранг- листите се објавени на веб- страницата на Фондот и сите баратели можат да го следат своето напредување на ранг- листите.

Фондот располага и со деловен простор во домовите за живеење на корисниците на пензија со вкупна површина од 9.616,27 м², од кои 92,33% или 8.878,70 м² се издаден деловен простор. Во 2023 година, Фондот на име закупнина за деловен простор има фактурирано 14.209.784 денари, при што наплатени се 12.488.636 денари, односно процентот на тековната наплата изнесува 87,89%.

Во 2023 година, Одделението продолжи со активностите околу ажурирање на документација за упис на имотот на Фондот во Агенцијата за катастар на недвижности. За сите објекти со кои располага Фондот, а не се запишани во негова сопственост, поднесена е

документација до Министерството за транспорт и врски, но поради инертноста на службите во Министерството, постапките не се завршени.

Во текот на 2023 година се продолжи со инвестиционите активности, и тоа:

- Изведување на градежно занаетчиски работи во Пензионерскиот дом Чаир со склучен Договор во вредност од 6.700.000 денари.
- Изведување на градежно занаетчиски работи на деловни објекти на Фондот во филијалите во Куманово и Охрид и во Пензионерскиот дом Автокоманда, преку склучен договор во вредност од 21.186.000 денари.
- Тековно одржување во Централата, филијалите, деловници и во пензионерските домови на електричната инсталација, водовод и канализација, столарски работи и други занаетчиски работи преку склучен Договор во вредност од 7.000.000 денари.

10. Солидарен фонд

Во рамките на задачите и надлежностите на Стручната служба на Фондот е и прибирањето и исплатата на средствата за посмртна помош – Солидарен фонд.

Согласно член 115 и 116 од Законот за ПИО, на корисникот на пензија, со негова согласност, му се запира дел од пензијата за обезбедување средства потребни за исплата на посмртна помош за членовите на неговото семејство, како и дел за членарина во Здружението на пензионерите. Висината на задршката за посмртна помош и висината на членарината со Одлука ги утврдува Регистрираната организација на Сојузот на здруженијата на пензионерите на Македонија.

Табела бр. 23: Задржани и исплатени средства за солидарен фонд заклучно со 31-ви декември 2023 година.

Месец	Бр. пензионери од кои се врши задршка	Задржани средства	Исплатени средства	Бр. исплатени барања
Јануари 2023	314.916	47.645.690	47.660.000	1.589
Февруари 2023	314.854	47.572.960	47.790.000	1.593
Март 2023	315.266	47.685.690	47.640.000	1.588
Април 2023	315.546	47.725.660	47.070.000	1.569
Мај 2023	315.752	47.748.980	48.450.000	1.615
Јуни 2023	316.488	48.084.620	43.050.000	1.435
Јули 2023	317.101	48.122.720	34.500.000	1.150
Август 2023	317.264	44.851.710	25.050.000	835
Септември 2023	317.894	44.979.820	32.730.000	1.091
Октомври 2023	318.397	44.994.940	43.650.000	1.455
Ноември 2023	319.012	45.180.980	26.460.000	882
Декември 2023	319.566	45.160.060	19.110.000	637
	Просек: 316.838	Вкупно: 559.753.830	Вкупно: 463,160,000	Вкупно: 15.439

Во 2023 година, од корисниците на пензија за солидарен фонд - посмртна помош, беа задржани средства во износ од 559.753.830 денари, додека на членовите на семејствата на починатите 15.439 корисници на пензија, се исплатени средства во износ од 463.160.000 денари.

Фондот на ПИОСМ ја извршува исплатата со автоматизиран системски процес, хронолошки по датум на поднесување на барањата.

Табела бр. 24: Издвоени и исплатени средства за посмртна помош од 2010 до 2023 година

Година	Пензионери со задршка (просек)	Издвоени средства	Исплатени корисници	Исплатени средства
2010	262.370	377.910.674	12.617	378.501.162
2011	262.179	377.587.680	13.112	393.360.000
2012	265.764	382.711.152	13.219	396.570.000
2013	272.243	392.031.120	13.374	401.220.000
2014	277.609	399.757.920	13.378	401.340.000
2015	281.637	408.042.330	13.712	417.960.000
2016	286.467	416.309.460	13.878	416.340.000
2017	291.502	441.213.820	14.676	440.280.000
2018	296.386	428.943.674	13.402	402.060.000
2019	301.557	438.623.910	14.907	447.222.500
2020	304.733	444.008.590	15.530	465.900.000
2021	307.704	504.098.850	16.812	504.330.000

Година	Пензионери со задршка (просек)	Издвоени средства	Исплатени корисници	Исплатени средства
2022	310.841	558.300.580	18.618	557.421.863
2023	316.838	559,753,830	15.439	463.160.000

Бројот на починатите корисници на пензија за коишто се исплатени средства за солидарен фонд во 2023 година изнесува 15.439, а во 2022 година изнесувал 18.618 починати корисници, што значи дека бројот на исплати во 2023 година по основ на солидарен фонд е намален за 3.179 лица во споредба со 2022 година.

11. Контрола на податоците од придонес од ПИО

Во текот на 2023 година, Одделението за контрола на податоците од придонес од ПИО ги спроведуваше задачите кои произлегуваат од тековното работење на Одделението, како и задачите кои се однесуваат на спроведување на процесите поврзани со уплатата и распределбата на придонесот. Притоа, посебно се истакнуваат следните активности:

- Донесување решенија за поврат на повеќе или погрешно уплатен придонес по поднесени барања од странки, филијали и деловници, доставени решенија од УЈП,
- Соработка со УЈП за доставени решенија за поврат на погрешно или повеќе уплатен придонес за кои постои неусогласеност на податоците,
- Следење и анализа на уплатениот придонес за ПИО и распределбата по индивидуални сметки на осигурениците во вториот пензиски столб,
- Анализа на неконзистентни уплати, причината за нераспределба на придонесот и нивно разрешување на индивидуалните сметки на осигурениците во вториот пензиски столб,
- Следење, упарување и распределба на придонесот за осигуреници, субвенциониран и уплатен од страна на Министерството за труд и социјална политика,
- Обезбедување на изработените декларации за договорните лица (земјоделци, свештеници, лица со продолжено осигурување), кои се доставени за обработка во УЈП,
- Следење на работењето на филијалите и деловниците, со посебен осврт на донесените решенија за докуп на стаж,
- Усогласување на параметрите потребни за пресметка на стаж за 2023 година за плаќање на придонес според одредбите од Законот за ПИО, кои овозможуваат докуп на стаж, давање насоки за работа за постапување при изработка на декларациите.

VIII. ИНФОРМАТИЧКИ СИСТЕМ

Секторот за информатика на крајот на 2022 година почна да ги инсталира новите апликациски сервери Oracle RAC 19c (version 19.3.0.0.0), weblogic 12.2.1.4.

Во 2023 година, се подготви и изврши миграција на апликацијата и програмскиот код во база со УТФ-8 карактер сет. Со ставање во функција на новата околина, се заменија постоечките виртуелни апликациски сервери.

Секторот за информатика обезбедува непречено функционирање на целокупниот софтвер и навремено имплементирање на сите нови функционалности кои го следат деловниот развој и промените во законските регулативи.

Во однос на оптимизација и дигитализација на процесите, преземени се активности по основ на проекти кои се во тек, и тоа:

- Активност од СИАП проектот „Консолидација на податоците на ПИОСМ (Пензиско и инвалидско осигурување на Република Северна Македонија) во врска со придонесите на осигурените лица -М4 извештаи во соработка со консултанската компанија Финит,
- Активност од СИАП проектот „Дизајн на единствен унифициран регистарски систем на осигуреници во задолжително социјално осигурување – SURS“,
- Проект Е-Влада Национален портал „Enhancing e-government in North Macedonia – EuropeAid/140244/DH/SER/MK“,
- Активност од СИАП проектот „Функционална анализа на Фондот за пензиско и инвалидско осигурување на Северна Македонија и предлози за негова модернизација“.

1. Развој на информатичкиот систем

Надлежните за развој на информатичкиот систем во Стручната служба на Фондот, со цел да се обезбедат редовни распределби на уплатените средства за придонес кои секојдневно пристигнуваат на мост - сметката со која управува Фондот, вршеа перманентни активности на упарување на податоците за уплатите доставени од Трезор со податоците за платените МПИН - пријави кои ги доставува УЈП. Со ова, се извршува процесот на распределба на уплатите и податоците помеѓу Фондот на ПИОСМ и приватните пензиски фондови и по извршената контрола и дадената потврда од страна на МАПАС, дел од парите се дистрибуираат на институционалната сметка на Фондот на ПИОСМ, а дел се дистрибуираат до приватните пензиски фондови. Покрај паричните средства, истовремено се дистрибуираат и податоците за секое лице. Со оваа перманентна активност се обезбедува приливот на пари за исплата на пензиските примања.

Во делот за генерирање на стаж (М4), сработени се 160 анализи и соодветни активности по нив.

Во деловниот дел од функционирањето на Фондот, службениците имаат потреба за подетално објаснување на нестандартни состојби на податоци, па затоа од страна на надлежните за развој на информацискиот систем се вршеа адекватни анализи и по потреба се предлагаа решенија. Во процесот за поврат на средства до обврзниците, извршени се 19 анализи и интервенции.

2. Апликативен софтвер

Во текот на 2023 година, континуирано се вршеше одржување, усовршување, доградување и контрола на функционирањето на сите постоечки линии на апликативни решенија за поддршка на деловните процеси, и тоа:

1. Во делот на регистрација на обврзници и осигуреници,
2. Во делот на матичната евиденција на корисници на права и исплата,
3. Во делот на оцена на работната способност (инвалидност),
4. Во делот на дигитализацијата на старите микрофилмски снимки на М1, М2, М3, М4, М5, М6, М7, М8 и PS обрасци,
5. Во делот на подготовка на прегледи со податоци за осигуреници, обврзници и корисници на права.

Исто така, се вршеше редовна месечна размена на електронски податоци за починатите пензионери со Р. Хрватска и Р. Србија, а двапати во текот на годината се преземаа активности за автоматско ажурирање/генерирање на податоците за стаж и плати за кој е платен придонесот.

3. ИТ инфраструктура и поддршка

Во текот на 2023 година, се продолжи со набавката на нова современа ИТ - опрема, со нејзина инсталација и тестирање на функционирањето, а со цел за ефикасно и современо функционирање на деловните процеси на Фондот. Паралелно со набавката на нова, се продолжи со редовното одржување и сервисирање и на постојната опрема, преку склучување на договори со овластени економски оператори, со што беше обезбедено непречено и континуирано функционирање на Фондот.

Преку Help Desk, примени се 4200 задачи од вработените во Фондот и со нивно извршување, односно со отстранување на проблемите, се овозможуваше непречено и ефикасно извршување на секојдневните активности на вработените.

Во делот на сајбер-безбедносен надзор над интернет сообраќајот, Фондот е приклучен во системот на централизиран надзор, анализа и заштита на мрежниот сообраќај, откривање на сајбер напади и закани од безбедносен карактер, со што се овозможи навремена реакција за заштита на системите. Услугата е базирана на Cisco Stelathwatch технологија.

Во текот на 2023 година се спроведуваше редовно мониторирање, одржување и конфигурирање на серверите, одржување на системот за видео - надзор, алармните системи, контрола на пристап и евиденција на работното време, мониторирање, одржување и конфигурирање на мрежните уреди, како и т.н. "Backup" на базата на податоци. Непречено се прифаќаа секојдневно пристигнатите електронски пораки од Трезорот, Агенцијата за вработување и од УЈП и се ажурираа податоците во базата на податоци. Се прифаќаа и ажурираа пријави и одјави на корисниците на пензии, се испраќаа датотеки за исплата до банките и беше давана техничка поддршка на корисниците на ИТ- опремата во Централата, филијалите и деловниците на Фондот. Во рамки на проектот за „Информираност на осигурениците за пензискиот стаж и плата“, преку

електронска порака се доставени податоците за стаж за вработените кај секој регистриран обврзник.

IX. УЧЕСТВО НА ВРАБОТЕНИТЕ ВО ПРОЕКТИ И РАБОТНИ ГРУПИ

Вработените во стручните служби на Фондот, и во текот на 2023 година, активно учествуваа и дадоа свој стручен придонес во работата на комисији и работни групи формирани од Владата, од ресорното министерство и од други државни институции. Особено треба да се истакне учеството во сеопфатниот проект што го спроведува Владата преку заем обезбеден од Светска банка, а наменет за модернизација на системот за администрирање на социјалното осигурување (проект СИАП). Еден сегмент од овој проект е и проектот за Функционална анализа на Фондот на ПИОСМ и предлози за негова модернизација, во чии рамки со активно учество на дел од вработените на Фондот во работата на ангажираната консултанска фирма, беше изготвена Функционална анализа на Фондот на ПИОСМ преку анализа на постојната организациона поставеност, на човечкиот потенцијал и на ефикасноста на организационите единици. Притоа, беа утврдени јаките страни, слабите страни и недостатоците во постојниот начин на функционирање на Фондот и се пропорачаа предлози за модернизација.

X. ЗАКЛУЧОК

Извештајот за работата на Фондот на ПИОСМ во 2023 година, комплетно го прикажува остварувањето на сите значајни функции од спроведувањето на пензиското и инвалидско осигурување преку бројни статистички и други показатели.

Воведниот дел од Извештајот, во скратена форма ги прикажува сите активности во 2023 година, а во продолжение на Извештајот споредбено и аналитички се прикажани остварените резултати.

Остварените приходи во 2023 година и пренесените парични средства од 2022 година, овозможува Фондот редовно и навремено да ги изврши обврските кон корисниците на пензија и други права од доменот на својата работа, како и другите обврски кои произлегуваат од тековното работење на Фондот.

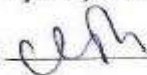
Осигурениците и корисниците на пензија непречено ги остваруваа своите права во согласност со Законот, Статутот и другите општи акти на Фондот.

Исплатата на пензиите, Фондот редовно ја извршуваше и направи напор да ги исплаќа во последната недела од тековниот месец со единствена цел да се овозможи корисниците на пензија да не се изложуваат на здравствен ризик преку групирање во деловните банки.

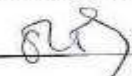
Усогласувањето на пензиите се вршеше согласно законските прописи.

Управниот одбор на Фондот, на седницата одржана на 06.06.2024 година, го усвои Извештајот за работата на Фондот на ПИОСМ во 2023 година.

Директор на Секторот за финансиски прашања
Drejtor i Sektorit për çështje financiare

Muhametali Ismani

Директор на Секторот за остварување на правата од ПИО
Drejtor i sektorit për realizimin e të drejtave nga SPI

Билјана Стојанова

Директор на Секторот за човечки ресурси, правни и општи работи
Drejtor i Sektorit për resurse njerëzore, juridike dhe punë të përgjithshme

Директор на Секторот за информатика
Drejtor i Sektorit të informatikës

Nehat Mustafa

Директор на Секторот за спроведување на одредбите на ЕУ
и меѓународните договори за социјално осигурување
Drejtor i sektorit për zbatimin e dispozitave të BE-së dhe marrëdhënieve
ndërkombëtare për sigurim social

Nigjar Toska

02-3451/1
06.06.2024

В.Д ДИРЕКТОР/U.D.DREJTOR

Arsim Hasani

Превела/Përkthetëu: Mulkfiro Haskaj

УПРАВЕН ОДБОР/КËSHILLI
DREJTUES

Претседател/Kryetar
Боро Варошлија

